

ЭЛЕУМЕТТІК ТАҚЫРЫПТАР

03

- 37 Қауіпсіздік техникасы
- 45 Еңбекті қорғау және денсаулық сақтау
- 50 Апаттық әрекет ету жүйесі
- 53 Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету
- 56 Қауіпсіздік
- 58 Қызметкерлер және кәсіби дайындық
- 68 Жергілікті халықпен қарым-қатынас

ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ GRI 102-15

Қауіпсіздік техникасы мен Компанияның әсері бойынша қауіп-қатерлерді барынша азайту мақсатында біз бірқатар міндеттерді белгіледік. Олардың нәтижелері келесі кестеде берілген.

6-кесте. Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы міндеттеріміз GRI 103-2 (3-3)

2021 жылғы міндеттеріміз	Орындалуы	2021 жылғы міндеттерді жүзеге асыру үшін қабылданған іс-әрекеттер	2022 жылға қойылған міндеттер
Қауіпсіздік техникасы мәдениетін арттыру бойынша іс-шаралар жоспарын жүргізуді жалғастыру	91%-ке орындалды	Жоспарды іске асыру «Өмірлік маңызды ережелер» туралы хабардар болу деңгейін арттыруды (электрондық онлайн оқыту), сондай-ақ салдарды басқаруды, көшбасшылық пен тәлімгерлікті, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша біліктілікті бағалауды, жұмыс учаскелерінде басшылықтың болуын, процедураларды оңайлатуды қамтыды. Бағдарламаның атауы көшбасшылықты ерекше атап көрсету үшін өзгертілген.	Қауіпсіздік бойынша көшбасшылық және мәдениетті арттыру жоспарын жүргізуді жалғастыру
ҚӨК төменгі буын басшыларының ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы біліктілігін 10 элемент бойынша бағалауды аяқтау	100%-ке орындалды	КПО төменгі буын басшыларының ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы біліктілігін бағалау аяқталды.	–
ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы 2021 жылға арналған коммуникациялар жоспарын орындау	97%-ке орындалды	Жоспарды іске асыру ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы хабардарлықты арттыруды, марапаттау механизмін, бағдарламалар мен науқандарды жүзеге асыруды, өзара әрекеттесу мен жұмыс кеңестерін өткізу механизмдерін қамтиды.	ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы 2022 жылға арналған коммуникациялар жоспарын орындау
Жол қауіпсіздігін қамтамасыз ету жоспарын жүзеге асыру бойынша шараларды орындау	90%-ке орындалды	Жоспардың 22 шарасының 14-і орындалды, қалған 8-і 2022 жылы жалғасуда. Нақты деректер «Жол қауіпсіздігі» бөлімінде келтірілген.	ISO 39001 стандарты бойынша жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесін сертифициаттаудан ету
	Жаңа мақсат		Компаниядағы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәдениеті деңгейіне бағалау жүргізу.

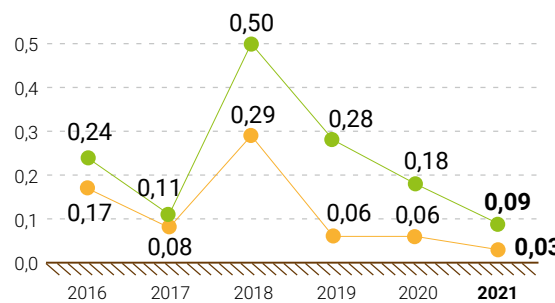
Бұл біз үшін неге маңызды?

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы мен нысан тұтастығын қамтамасыз ету – кез келген мұнай, газ және конденсат кен орнын игеру мен пайдаланудағы табыстың негізгі факторлары. Күкіртсутегі шығарындылары, ағып кетулер мен жол-көлік оқиғасы қауіп-қатерлерімен байланысты жұмыстар кезінде қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету – біздің компания үшін аса маңызды міндет. Әрбір қызметкер үйіне аман-есен оралу қажет және өндірісте ешқандай өнімнің ағып кетуіне жол берілмеу керек. **GRI 103-1 (3-3), 102-15**

КПО тиімді ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәдениетін жүргізуге ұйым ішінде де, одан тыс та көп күш жұмсайды.

1-сызба. ЕҚЖЖ мен ТТЖ жиілігі: КПО және мердігер ұйымдар, 2016–2021 жж. GRI 403-9

- Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі
- Тіркелуі тиіс жарақаттар жиілігі

Ескертпе: ЕҚЖЖ бен ТТЖЖ көрсеткіштерін есептеу үшін КПО-да келесі әдістер қолданылады:

² Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (ЕҚЖЖ) = еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелетін жарақаттар саны (еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар + адам қазасымен аяқталған жарақаттар) x 1 000 000 / адам сағат;

³ Тіркелуі тиіс жарақаттар жиілігі (ТТЖЖ) = есепке алынуы тиіс жарақаттар саны (еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар + медициналық көмек көрсетілген жағдайлар + жеңіл жұмысқа ауыстыруға әкелген жағдайлар) x 1 000 000 / адам-сағат.

2021 жылғы КПО-дағы ТТЖЖ жиілігі

0,09

2021 жылғы КПО-дағы ЕҚЖЖ жиілігі

0,03

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША КӨРСЕТКІШТЕР

GRI 103-3 (3-3), 403-2, 403-9

Біз қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау саласындағы қызметімізді ілгерілік динамикасы мен әлемдегі оқиғаларды ескеріп жоспарлаймыз. Қауіпсіздік техникасы және еңбекті қорғау саласындағы жетістіктерімізді адам-сағаты ескерілген белгілі бір жұмыс көлемінің орындалу кезінде орын алған оқиғалардың жиілігімен өлшейміз. Төменде 2021 жылғысы айрықша көрсетіліп, 2016–2021 жылдардың еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша көрсеткіштері берілген.

1-сызбада еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (ЕҚЖЖ)² және тіркелуі тиіс жарақаттар жиілігі (ТТЖЖ)³ көрсетілген.

2021 жылы КПО-да есепке алынатын жарақаттар саны екі есе азайды. Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақат саны да азайды (2020 жылдағы екеуден 2021 жылда бір жарақатқа дейін). 2021 жылы КПО-да ЕҚЖЖ 0,03-ті (2020 жылғы 0,06-мен салыстырғанда), ал ТТЖЖ 0,09-ды (2020 жылғы 0,18-мен салыстырғанда) құрады. Жарақаттар санының азаюы негізінен

қауіпсіздік бойынша көшбасшылық және мәдениетті арттыру жоспары мен ЕҚ, ТҚ және ҚОҚ саласындағы коммуникацияларды жақсарту жоспарының бірқатар шараларын дәйекті түрде орындаумен, сондай-ақ ЕҚ, ТҚ және ҚОҚ саласындағы төменгі буын басшыларының біліктілігін бағалаудың аяқталуымен байланысты.

КПО оқиғалардың қайталануына жол бермеу үшін олардың барлығын тексереді. Бұдан басқа, біз өзіміздің мердігер ұйымдармен және басқа да мүдделі тараптармен оқиғалардан алынған сабақтар бойынша ақпаратпен алмасамыз, сондай-ақ, қауіпсіздік техникасын жақсарту мақсатында басқа компаниялардың тәжірибесін де қарастырамыз.

7-кестеде КПО мен мердігер ұйымдардың соңғы үш жылдық ЕҚЖЖ жиіліктері салыстырылып берілген. КПО мен мердігер ұйымдардың мәліметтері жеке-жеке берілген. Жиынтық көрсеткішті алу үшін мәліметтерді жинақтаудың орнына, есептеу формуласын қолдану қажет.

7-кесте. Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019 – 2021 жж. GRI 403-9

Көрсеткіштер	2021	2020	2019
Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (КПО)	0,14	0,00	0,13
Еңбек ету қабілетін жоғалтуға әкелген жарақаттар жиілігі (мердігер ұйымдар)	0,00	0,07	0,04

8-кестеде КПО мен мердігер ұйымдардың тіркелетін жарақаттар жиіліктері салыстырылып берілген.

8-кесте. Тіркелуі тиіс жарақаттар жиілігі: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019 – 2021 жж. GRI 403-9

Көрсеткіштер	2021	2020	2019
Тіркелуі тиіс жарақаттар жиілігі (КПО)	0,14	0,00	0,13
Тіркелуі тиіс жарақаттар жиілігі (мердігер ұйымдар)	0,08	0,22	0,33

Ескертпе: Алғашқы медициналық көмек көрсетілген оқиғалар өндірістік жарақат есебіне қосылмайды.

КПО қауіпсіз жұмыс ортасын құруға ұмтылады. Алайда 2021 жылы Компанияда КПО және мердігер ұйымдар қызметкерлерінің әртүрлі жарақат алуына әкелген 3 оқиға орын алды.

9-кесте. 2021 жылы орын алған оқиғалар GRI 403-9

Жарақат түрі	Сипаты	Саны
Еңбек ету қабілетін уақытша жоғалту жағдайы	Каустикалық сода ерітіндісінің шығып кетуі нәтижесінде көз зақымдануы (химиялық күйік)	1
Тіркелетін жарақат жағдайы, қызметкерлер жарақаттан кейін медициналық ем алған соң жұмыстарын жалғастырды немесе жеңіл жұмысқа ауыстырылды	Өткір затпен білекті жарақаттау (кесіп алу)	1
	Тайып кету және құлау салдарынан қол жарақаты	1
Барлығы		3

2021 жылы бір де бір айтарлықтай жол-көлік оқиғасы тіркелмеді. 2021 жылы жол-көлік оқиғаларының жиілігі (ЖКОЖ) 1 млн шақырым жүріп өткен жолға шаққанда нөлге тең болып сақталды (2020 жылдағыдай). Жол-көлік оқиғаларының нөлдік көрсеткіші жол қауіпсіздігін жақсарту жоспарының аясында орындалған бірқатар іс-шараларды орындаумен, жүргізу дағдыларын бағалаумен және «Жол қауіпсіздігі» бөлімінде сипатталған басқа да жетістіктермен байланысты болды.

2020 жылғы 37,9 млн км салыстырғанда 2021 жылы КПО көлік құралдарының жүріп өткен жолы 40,2 млн км құрады.

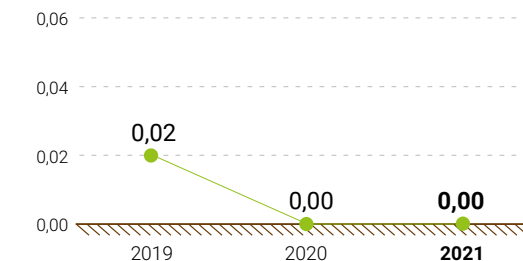
10-кесте. Жол-көлік оқиғаларының жиілігі: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019 – 2021 жж. GRI 403-9

Тиімділік көрсеткіші	2021	2020	2019
Жол-көлік оқиғаларының жиілігі (КПО)	0,00	0,00	0,00
Жол-көлік оқиғаларының жиілігі (мердігер ұйымдар)	0,00	0,00	0,03

11-кесте. Адам қазасымен аяқталған оқиғалардың жиілігі: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019–2021 жж. GRI 403-9

Тиімділік көрсеткіші	2021	2020	2019
Адам қазасымен аяқталған оқиғалар жиілігі (КПО)	0,00	0,00	0,00
Адам қазасымен аяқталған оқиғалар жиілігі (мердігер ұйымдар)	0,00	0,00	0,00

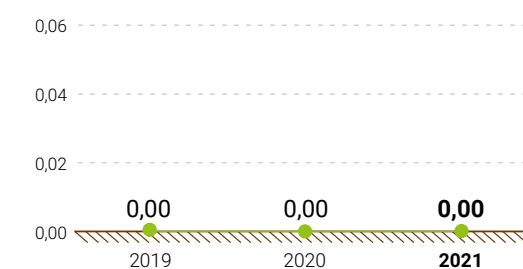
2-сызба. Ірі жол-көлік оқиғаларының жиілігі: КПО және мердігер ұйымдар, 2019–2021 жж. GRI 403-9

- Жол-көлік оқиғаларының жиілігі

Ескертпе: КПО-да қолданылатын ЖКОЖ есептеу әдісі: жол-көлік оқиғаларының жиілігі = ірі жол-көлік оқиғаларының саны x 1 000 000 / км жүріп өткен жол.

3-сызба. Адам қазасымен аяқталған оқиғалардың жиілігі: КПО және мердігер ұйымдар, 2019–2021 жж. GRI 403-9

- Адам қазасымен аяқталған оқиғалардың жиілігі

Ескертпе: КПО-да қолданылатын адам қазасымен аяқталған оқиғалардың жиілігін есептеу әдісі: адам қазасымен аяқталған оқиғалардың жиілігі (жасалған бір миллион адам-сағатқа шаққанда) = адам қазасымен аяқталған оқиғалардың саны x 1 000 000 / жасалған адам-сағат.

2021 жылы КПО және мердігер ұйымдардың қызметкерлері 32 265 055 адам-сағат жұмыс жасады: олардың 21%-ы (6 924 081 адам-сағат) КПО қызметкерлері, ал 79%-ын (25 340 974 адам-сағат) мердігер ұйымдар қызметкерлері жасады.

12-кесте. Жасалған адам-сағат саны: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019–2021 жж. GRI 403-9

Көрсеткіштер	2021	2020	2019
Жасалған адам-сағат (КПО)	6 924 081	7 269 825	7 829 313
Жасалған адам-сағат (мердігер ұйымдар)	25 340 974	26 955 757	27 339 092
Барлығы	32 265 055	34 225 582	35 168 405

2021 жылы КПО-да тек бір ықтимал қауіпті оқиға тіркелді: технологиялық процеске байланысты мүлікке зиян келтіру оқиғасы.

13-кесте. Ықтимал қауіпті оқиғалардың саны*: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019–2021 жж. GRI 403-9

Көрсеткіштер	2021	2020	2019
Ықтимал қауіпті оқиғалар саны (КПО)	0	1	3
Ықтимал қауіпті оқиғалар саны (мердігер ұйымдар)	1	1	8
Барлығы	1	2	11

* Ықтимал қауіпті оқиға (ЫҚО) – бір немесе бірнеше адам өліміне әкелуі мүмкін оқиға немесе ықтимал қауіпті жағдай.

2021 жылы 64 ықтимал қауіпті жағдай тіркелді (бұдан әрі – ЫҚЖ): оның ішінде 39 жағдай (61%) оқиғаларды хабарлау процедурасы бойынша, 25 жағдай (39%) ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ карталарының көмегімен анықталды. КПО әрбір ЫҚЖ және оқиғаға мұқият тергеу жүргізеді, тікелей және негізгі себептері анықталып, кемшіліктерді түзетуге және алдағы уақытта оқиғалардың қайталанбауына ұсыныстар жасалады.

14-кесте. Ықтимал қауіпті жағдайлар саны*: КПО және мердігер ұйымдардың салыстырмалы көрсеткіштері, 2019–2021 жж. GRI 403-9

Көрсеткіштер	2021	2020	2019
Ықтимал қауіпті жағдайлар саны (КПО)	21	27	47
Ықтимал қауіпті жағдайлар саны (мердігер ұйымдар)	43	46	64
Барлығы	64	73	111

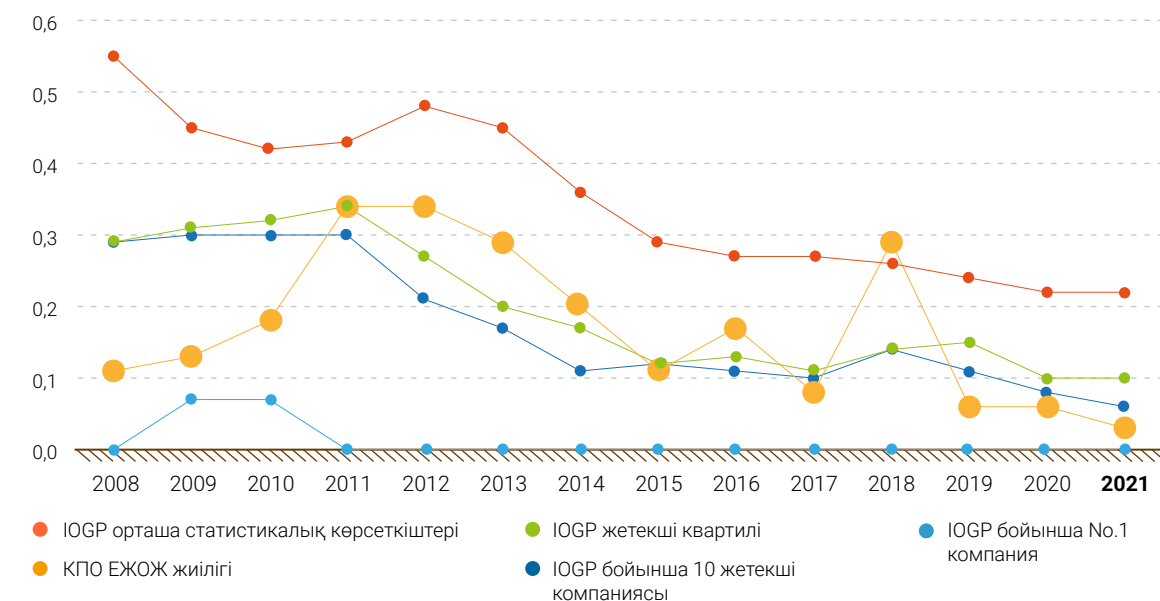
* Ықтимал қауіпті жағдай (ЫҚЖ) – есепке алынуы тиіс жарақаттануға, мүлікке, қоршаған ортаға зиян келтіруге немесе технологиялық қауіпсіздікпен байланысты оқиғаға әкелуі мүмкін, алайда түрлі жағдайларға байланысты орын алмаған, кез келген жоспарланбаған және бақыланбайтын оқиға немесе оқиғалар тізбегі.

САЛАНЫҢ БАСҚА ҰЙЫМДАРЫМЕН САЛЫСТЫРУ GRI 103-3 (3-3)

КПО компанияның тиімділік негізгі көрсеткіштерін (ТНК) мұнай және газ өндірушілерінің халықаралық қауымдастығы (бұдан әрі IOGP) есебінде көрсетілген оператор компаниялардың көрсеткіштерімен салыстырады. IOGP қауымдастығы ЕҚ және ҚТ саласындағы тиімділік көрсеткіштерін жыл сайын www.iogp.org сайтында жариялайды.

2021 жылы КПО-да еңбекке қабілеттілігін жоғалту жарақаттар саны азайды (2020 жылы екі жарақатпен салыстырғанда 2021 жылы бір жарақат орын алды). Егер КПО-ның көрсеткіштерін 2021 жылғы саланың басқа компаниялар көрсеткіштерімен салыстыратын болсақ, КПО-ның еңбек ету қабілетін жоғалту жарақаттар жиілігі IOGP жетекші 10 компаниясының көрсеткіштерінен және IOGP орташа статистикалық көрсеткіштерінен жоғары (4-сызбаны қараңыз).

4-сызба. IOGP мен КПО салыстырмалы көрсеткіштері, 2008–2021 жж. GRI 103-3 (3-3)

2020 жылғы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы үлесі үшін қызметкерлерді жыл сайынғы марапаттау

2021 ЖЫЛҒЫ ЕҚ, ҚТ ЖӘНЕ ҚОҚ ЖАҚСАРТУ ЖОСПАРЫ

GRI 102-11 (2-23), 103-3 (3-3), 403-7

Жоспардың басты міндеті – ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласында басқару жүйесін жақсарту, қауіп-қатерлер факторларын әрі қарай бақылау, қызметкерлердің денсаулығы мен қоршаған ортаға зиян келтірмеу. Бұған елеулі пайда мен жақсартуларға бағытталған мақсатты элементтерді және Компанияның күнделікті өндірістік қызметінен тыс бірқатар іс-шараларды жүргізу арқылы қол жеткізіледі.

- 2021 жылы КПО ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жақсарту бойынша іс-шаралар жоспарын дайындауда жоспар мен тиімділіктің негізгі көрсеткіштері (ТНК) келісімділігін қамтамасыз ету және қойылған міндеттерге жету үшін құрылымдық тәсілді қолданды.
- Компанияның 2021 жылға арналған ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жақсарту жоспары өзара байланысты бағыттардан тұрады:

- Бұл мәселелерді шешу үшін көмекші жоспарлар жасалған;
- КПО-ның барлық мүдделі тараптары бірлескен мақсаттар мен көмекші жоспарларды мойындап, бөлісті;
- Негізгі мақсатқа қол жеткізу үшін Компания жоспарларды іске асыру және тосқауылдарды нығайту бойынша бірлескен жұмыс жүргізді.

Жоспар мониторингі I, II және III деңгейлердің міндеттеріне қатысты «бағдаршамдар» (жасыл, сары, қызыл) жүйесінің көмегімен жүргізілді.

Келесі параграфтарда біз қауіпсіздік бойынша көшбасшылық және мәдениетті арттыру жоспарының, сонымен қатар жол қауіпсіздігінің шараларын сипаттаймыз. Қоршаған ортаны қорғау, өндіріс тұтастығы, қауіп-қатерлерді басқару және денсаулық сақтау басқа бөлімдерде берілген.

I ДЕҢГЕЙ (негізгі):	Жарақаттар мен ағып кетулерсіз жұмыс жүргізу
II ДЕҢГЕЙ (қосымша):	<ul style="list-style-type: none"> Мінез-құлық модельдері мен көшбасшылық Жеке денсаулық Жеке қауіпсіздік Өндіріс тұтастығы және технологиялық қауіпсіздік Жол қозғалысы және инфрақұрылым қауіпсіздігі Қоршаған ортаға әсерді барынша азайту
III ДЕҢГЕЙ (оған қалай жетуге болады):	Стратегия және мақсатты элементтер

КПО «АЛТЫН ЕРЕЖЕЛЕРІ» ЖӘНЕ «ӨМІРЛІК МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ»

GRI 103-3 (3-3), 403-1, 403-2, 403-7

КПО ЕҚ, ҚТ мен ҚОҚ саясаты шеңберінде қауіпсіздік мәдениетін арттыру және оқиғаларды азайту мақсатында КПО-да үш негізгі «Алтын ереже» (2017 ж. бастап) және 11 «Өмірлік маңызды ережелер» (2019 ж. бастап) белгіленген.

«Алтын ережелер» Компанияның қауіпсіздік техникасы мен еңбекті қорғау көзқарасын реттейді: заңнамалық нормаларды сақтауға, қауіп төнген жағдайда араласуға, өзара әрекеттесу кезінде әріптестерді құрметтеуге бағытталған.

«Өмірлік маңызды ережелер» Мұнай және газ өндірушілер қауымдастығының (IOGP) қағидаларына негізделген және мұнай-газ өнеркәсібі ұйымдары арасындағы ЕҚ және ҚТ саласындағы әлемдік қағидаларды стандарттау шеңберінде, сондай-ақ білім, тәжірибе және алған сабақтармен алмасуды жақсарту мақсатында құрылған. Бұл ережелер қауіптілігі жоғары жұмыстардың 11 түрін қамтыған:

8-сурет. Қауіптілігі жоғары жұмыстардың 11 түрі

Бұл белгіленген ережелер барлық КПО қызметкерлеріне, мердігер ұйымдар мен қосалқы мердігер ұйымдарға қатысты және Компания қызмет істейтін барлық активтер мен өндірістік нысандарда қолданылады.

Қызметкерлердің «Өмірлік маңызды ережелер» туралы хабардарлығын одан әрі арттыру мақсатымен 2021 жылы «Өмірлік маңызды ережелерді» терең зерттеу науқаны басталды. Оны жете түсінуді қамтамасыз ету үшін науқанға оқу материалдарын әзірлеу және қызметкерлерді тестілеу (электрондық оқыту) кірді. Қызметкерлер нәтижелері келесідей:

- 3 589 адам «Қорғаныс жүйелерін ажырату» электрондық курсынан сәтті өтті;
- 3 571 адам «Қауіпті аймақ» электрондық курсынан сәтті өтті.

САЛДАРДЫ БАСҚАРУ GRI 103-3 (3-3), 403-1

КПО-да «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы тәртіптік жауапкершілік және салдарды басқару моделі» жұмыс істейді. Ол оң немесе теріс салдары болуы мүмкін, және сол салдардың оң немесе теріс болуына байланысты тиісті марапаттауды немесе жазаны анықтап беруге көмектесетін қызметкердің тәртібін жүйелі түрде зерттеуді қамтамасыз етеді.

2021 жылы Компания мен мердігер ұйымдардың қызметкерлерін осы модельмен таныстыру бойынша жұмыстар онлайн-кеңестер арқылы жалғастырылды. Қауіп-қатер деңгейі жоғары және орташа мердігер ұйымдар қызметкерлерінің 90%-ы қамтылды. «ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы тәртіптік жауапкершілік және салдарды басқару моделі» бойынша хабардарлықты арттыру сессияларын өткізу КПО басшылығы үшін, басшылар Компания бойынша «Салдарды басқару моделін» енгізуге ықпал ететіндей жалғастырылатын болады.

ЕҚ, ҚТ ЖӘНЕ ҚОҚ САЛАСЫНДАҒЫ КӨШБАСШЫЛЫҚ ЖӘНЕ МӘДЕНИЕТ

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы көшбасшылық және мәдениет бағдарламасы еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасын ұдайы жақсарту үшін, сондай-ақ тікелей жұмыс жетекшілерінің дағдыларын дамыту және жетілдіру, қызметкерлерді жұмыс орындарында қауіпсіз жұмыс әдістерін қолдануға үйрету үшін әзірленген.

Бағдарламаны жүзеге асыру 2021 жылы жалғастырылды. Ұңғыма операциялары бөлімінің, жобаларды жүзеге асыру директорының және олардың мердігер ұйымдарының қызметкерлері үшін «Коучинг, қатысу және араласу» курстары ұйымдастырылды. Сондай-ақ, ҚТ бойынша корпоративтік мәселелер бөлімінің қолдауымен KMG-Parker Drilling мердігер ұйымы өз қызметкерлері арасында мастерлер бригадасына арналған «Жұмысты тоқтат» оқыту бағдарламасын енгізді. Әлеуметтік жобалар бөлімі бастамасы бойынша ҚТ жөніндегі корпоративтік мәселелер бөлімі Орал қаласындағы әлеуметтік жобалар бөлімінің мердігер ұйымдары басшыларына коучинг, қатысу және араласу бойынша шағын таныстыру сессияларын өткізді.

ЖҰМЫС ОРЫНДАРЫНДА БАСШЫЛЫҚТЫҢ БОЛУЫ

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ жалпы көрсеткіштерін және олардың жұмыс орындарында қызметкерлермен қолданылуын қадағалау мақсатында КПО ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша тексерулер жүргізеді. ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша тексерулер екі деңгейде өткізіледі: орта буын басшылардың және КПО директорлары / басқарушылары мен мердігер ұйымдардың қатысуымен жоғары басшылық тексерулері.

2021 жылы жоғары басшылықтың қатысуымен 127 ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ тексеруі жүргізілді, жоспар бойынша оның саны 70 болған (жоспар 181%-ке орындалды).

ЖОЛ ҚАУІПСІЗДІГІ GRI 103-3 (3-3), 403-9

Жол қауіпсіздігінің тұрақты көрсеткіштерін қамтамасыз ету үшін КПО жол қауіпсіздігін жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспарын жүзеге асыруды жалғастыруда. 2021 жылы Компания жоспар іс-шараларының 90%-ын орындады.

2021 жылы жол қозғалысы қауіпсіздігі саласындағы негізгі жетістіктер мен орындалған іс-шаралар келесілерді қамтиды:

- Жүргізушілер жұмысын одан әрі жақсарту үшін озық халықаралық тәжірибеге сәйкес келтірілген КПО-ның бірінші және екінші реттік логистика үшін көлік құралдары мониторингінің жаңа жүйесі (КҚМЖ) параметрлерін енгізу;
- КПО және мердігерлік ұйымдардың 170-тен астам жүргізушілер біліктілігін ішінара түрде де, қауіп-қатерлерге бағдарланған тәсілді қолдана отырып та, КҚМЖ RAG есептері, көлік құралдарының түрі, жүк түрі, жүріп өткен шақырым жол негізінде бағалау;
- Ең төмен көрсеткіштері бар 6 мердігер ұйымның жол қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз ету тиімділігін тексеру;
- Кен орны негізгі жолдарының шұңқырларын жөндеу, жол белгілерін ауыстыру және жол таңбаларын салу;
- КПО және мердігер ұйымдар жүргізушілері үшін қыс мезгіліндегі жол қозғалысы қауіпсіздігі, жолдағы қауіп-қатерлер, оның ішінде жолдарда жануарларды қағып кету қаупі бойынша кезектен тыс жиналыстарды ұйымдастыру;

ISO 39001: Жол қозғалысы қауіпсіздігін басқару жүйесі – стандарт талаптарына толық сәйкестікпен алдын ала сертификаттау сәтті өтті. 2022 жылы КПО осы стандарт бойынша сертификаттаудан өтуді жоспарлап отыр.

«ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша 2021 жылғы чемпион» атты ЭНИ компаниясының марапатын иеленуші – Марат Дусинбаев

ЕҚ, ҚТ ЖӘНЕ ҚОҚ МӘДЕНИЕТІ GRI 103-3 (3-3), 102-11 (2-23), 403-5

2021 жылы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша барлық келесі қызметтерді қамтитын жаңа ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы коммуникациялар бойынша іс-шаралар жоспары енгізілді: Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы және өндіріс тұтастығы басқармасы, өндірістік директораттың ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бөлімі, жобаларды іске асыру директоратының құрылымындағы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бөлімі, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы барлық іс-шараларды, оның ішінде алдағы және ағымдағы шараларды, кездесулерді, жоспарларды үйлестіру үшін қоршаған ортаны қорғау жөніндегі корпоративтік бөлім. Күш жұмылдырып, бірлесе жұмыс істеудің арқасында кесте бойынша жоспарланған іс-шаралардың 97%-ы орындалды.

ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы коммуникациялар бойынша іс-шаралар жоспары аясында 2021 жылдың желтоқсан айында КПО жоғары басшылығының қатысуымен ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ мәселелері бойынша форум өткізілді. КПО жоғары басшылығы мен 54 мердігер ұйымның өкілдері гибриді түрде қатысты – қатысушылардың бір бөлігі форум өтетін жерде қатысса, екінші бөлігі онлайн режимінде қосылды. Форумның мақсаты ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ көрсеткіштерін бірлесіп қарастыру, тәжірибе алмасу және қауіпсіздік мәдениеті мен оның элементтері туралы, Қарашығанақ жобасының «Қауіпсіздік мәдениеті сатысының» қай деңгейінде тұрғаны және одан әрі дамыту үшін не істеуге болатыны туралы талқылау болды.

Өткен жылы «Оқиғалардан алынған сабақтар» жаңа дерекқоры іске қосылды, онда әрбір адам КПО ішкі оқиғалары бойынша да, сыртқы көздер оқиғалары бойынша да алынған сабақтардың мұрағатын, сондай-ақ түрлі ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ тақырыптарына пайдалы «Қауіпсіздік бойынша қысқаша ақпараттарды» таба алады. Жаңа дерекқорда кеңейтілген іздеу жүйесі бар, ол белгілі бір параметрлер бойынша нақты жағдайды табуға мүмкіндік береді (мысалы, «Өмірлік маңызды ережелер» немесе жарақат түрлері, шаралар және т.б.).

КПО COVID-19 вакцинациялау бағдарламасын насихаттау және өрлету мақсатында вакцинацияланған қызметкерлерге вакцинация тәжірибесімен бөлісу және мотивация беру ұсынылды. Барлық оқиғалар компьютер экрандарында «қалқыма хабарламалар» арқылы көрсетілді.

«Ақсай радиосымен» бірігіп, біз халықаралық балаларды қорғау күніне арналған Ақсай қаласы балалары арасында жол қозғалысы қауіпсіздігіне назар аударту мақсатында суреттер байқауын өткіздік. Марапаттау радио эфирінде және Instagram әлеуметтік желісінде өтті. Бұдан бөлек, КПО қызметкерлері танып білу, әрі талқылау үшін «Қауіпсіздік үйден басталады» тақырыбына презентация ұсынды. Онда балалар күнделікті өмірде кездестіруі мүмкін қауіп-қатерлер және қауіпті әрекеттердің кері салдарын болдырмау жөнінде кеңестер берілген.

ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ

Компанияның кәсіби денсаулығына қауіп-қатерлер мен әсерін азайту үшін біз өз алдымызға бірқатар міндет қойдық. Оларды орындау нәтижелері төменде келтірілген.

15-кесте. Денсаулық сақтау саласындағы міндеттеріміз GRI 103-2 (3-3)

2021 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2021 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2022 жылға қойылған міндеттер
Төмендегі бағдарламаларды қамтитын қызметкерлердің психологиялық денсаулығын сақтау жүйесін іске асыруды жалғастыру: ▶ КВИ шектеулерін алып тастаған жағдайда толық көлемде жаңартылатын «Күйзелуге қарсы тұру» бағдарламасы. Виртуалды сессияларды белсенірек түрде өткізу. ▶ «Психологиялық қолдау» бағдарламасы; ▶ «Маған бірдеңе болды» бағдарламасы.	Жартылай орындалды	▶ «Күйзелуге қарсы тұру бағдарламасы» КВИ шектеулеріне байланысты тоқтатылды. Онлайн сеанстарды өткізу әрекеттері шектеулі болды. ▶ «Психологиялық қолдау» бағдарламасы («Психикалық денсаулық» бағдарламасы) 2021 жылы сәтті жүзеге асырылды.	▶ Пандемияға байланысты шектеулер жеңілдетілгеннен кейін күйзеліске қарсы тұру бағдарламасын жалғастыру. ▶ «Психикалық денсаулық» бағдарламасын жалғастыру.
Мердігерлік ұйымдардың нысандарындағы санитарлық-тұрмыстық жағдайларды жоспарлы және жоспардан тыс тексеруді жалғастыру	Орындалды	2021 жылы аудиттердің мақсаты «Адамдарға қамқорлық» бағдарламасы аясында мердігер ұйымдардың нысандарындағы санитарлық-тұрмыстық жағдайларды тексеру болды. Өткізілген аудит саны – 6.	Жобаларды іске асыру жөніндегі директоратқа және Өндірістік қатынастар бөліміне мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің тұрақтау нысандарындағы жағдайларын тексеруде, әсіресе 2022 жылғы қыркүйектегі жоспарлы күрделі жөндеуге байланысты көмек көрсету.
«Шаршау қаупін бақылау» бағдарламасын іске асыру	Орындалды	Жобаларды іске асыру жөніндегі директорат, Көлік және қауіпсіздік бөлімдері шаршауға байланысты қауіптерді бағалап, қауіп-қатерлерді басқару жоспарларын жасады.	КПО-да «Шаршау қаупін бақылау» бағдарламасын іске асыруды жалғастыру. 2022 жылы күрделі жөндеу жұмыстары кезеңінде осыған ерекше назар аудару.
КВИ шектеулері жағдайында «Global Challenge» бағдарламасының тұжырымдамасын өзгерту мүмкіндігін қарастыру	Орындалмады, тоқтатылды	КВИ пандемиясына байланысты «Global Challenge» бағдарламасының бастамасы тоқтатылды. 2022 жылы бағдарламаны бар формасында жалғастыру жоспарлары жоқ.	
10 автоматты сыртқы дефибрилляторды (АСД) орнату	Жартылай орындалды	Алғашқы медициналық көмек көрсететін тұлғаларды қайта даярлау аяқталды. 10 автоматты сыртқы дефибриллятор (АСД) сатып алынып, Ақсай қаласындағы КПО кеңселерінде орнатылды.	10 автоматты сыртқы дефибриллятор (АСД) сатып алу және кен орнының кеңселерінде орнату
Бес ауысым алдындағы медициналық тексерудің электрондық жүйесі (АМТЭЖ) бағдарламалық және аппараттық жасақтамасын сатып алу және Компанияның барлық медициналық орталықтарында орнату	Аяқталды	2020–2021 жылдар аралығында КПО бес медициналық орталығында жеті АМТЭЖ жасақтамасы орнатылды және жұмыс істеп тұр. АМТЭЖ жүйесі қолмен жүргізілетін ауысым алдындағы медициналық тексеруді алмастырды. Тексеру аясы – қан қысымы, тамырдың соғуы, дене қызуы, алкотест. Медициналық тексерулердің нәтижелері тоб жетекшілеріне онлайн түрде қол жетімді.	
Эпидемиологиялық жағдайға байланысты легионеллез қаупін төмендету бойынша аудит жүргізу туралы мәселені қарау	Орындалды	Легионеллез қаупін азайту жоспарының іске асырылуы тексерілді. Жоспарда белгіленген іс-шаралар көптеген нысандарда жүзеге асырылды.	Легионеллез қаупін болдырмау жөніндегі талаптарды орындауды жалғастыру

Бұл біз үшін неге маңызды?

Еңбек гигиенасы біз өміріміздің үштен бір бөлігін жұмыста өткізгендіктен және жұмыс орнындағы факторлар біздің жалпы денсаулығымызға әсер ететіндіктен ғана емес, сонымен қатар кәсіби емес аурулар мен жұмыс істеу қабілетіміздің арасындағы байланысы үшін де маңызды.

КПО-да алалаушылық немесе кемсітуге қарсы «Жұмысқа жарамдылықты анықтау ережелері» ашық процедурасы бар. Жауапты жұмыс беруші ретінде КПО өз қызметкерлерінің денсаулық жағдайы бойынша жұмысқа жарамдылығына қатысты заңнама талаптарын сақтауға көп көңіл бөледі. Жұмысқа қабылданар алдында медициналық тексеруді базалық деңгей ретінде қолдана отырып, біз қызметкерлеріміздің денсаулығын жұмысты жалғастыру қабілеті бойынша бағалап қана қоймай, сонымен қатар өндірістік факторлардың олардың жалпы денсаулығына әсерін де қадағалаймыз.

Өндірістік орта факторларының кез-келген теріс әсерін болдырмау және азайту біздің бастапқы мақсатымыз болып табылады. Бұған қауіпсіз еңбек жағдайларын жасау және қолдау, жұмыс орындарын қызметкердің қажеттіліктеріне қарай орналастыру немесе оларды басқа жұмысқа ауыстыру және оларды қажетті мамандарға жіберу арқылы қол жеткізіледі. **GRI 103-1 (3-3), 102-15**

ЖЕДЕЛ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ САПАСЫН ЖАҚСARTУ **GRI 103-3 (3-3), 403-3**

КПО компаниясы үшін жедел медициналық көмек көрсетуге дайындық және жедел әрекет ету өте маңызды.

КПО медициналық қамтамасыз ету командасымен қызметкерлерге тәулік бойы дәрігерге дейінгі жедел көмек көрсетуді көздейтін шұғыл әрекет ету жүйесі жолға қойылған. Қызметкерлерді ауысым алдындағы медициналық тексеруден өткізу және 4 медициналық орталықтарының болуы далалық жағдайларда денсаулық, қауіпсіздік және қоршаған орта үшін қауіпті әсерді төмендету мақсатында ұйымдастырылған.

16-кесте. Медициналық көмек көрсету көрсеткіштері, 2021 ж.

Медициналық көмек көрсету көрсеткіштері	
Медициналық орталықтардың көмегіне жүгінген қызметкерлердің саны	1 075
Медициналық мекемелерге жеткізілген науқастардың саны	49
Өткізілген практикалық сабақтар мен жаттығулардың саны	274
Алғашқы медициналық көмек көрсету бойынша дайындықтан өткен қызметкерлердің саны	1
Ауысым алдындағы медициналық тексеру (жүргізушілер/ операторлар/электриктер)	
Өткізілген тексерудің саны	90 479
Еңбекке жарамсыз болып анықталған жағдайлар саны	9
Ішінара алкогольдік тексеру	977
Ішінара алкогольдік тексерудің оң нәтижелері	5
Жедел медициналық көмек	
Шұғыл қоңыраулар саны	49

КВИ ПАНДЕМИЯСЫ КЕЗІНДЕГІ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ БӨЛІМІНІҢ АТҚАРҒАН ЖҰМЫСЫ **GRI 403-2, 403-3, 403-6**

2021 жылғы қаңтар-қыркүйек айлары аралығында КВИ ауруымен шалдыққан 88 пациент Чех қалашығындағы КПО медициналық қызметкерлерінің бақылауында болды. КВИ-мен шалдыққан 53 науқас Ақсай қаласы мен кен орнындағы жұмыс орындарынан эвакуацияланды. КПО-ның барлық қызметкерлеріне ай сайын ЖҚҚ (медициналық бетперделер, қолғаптар, қолды залалсыздандыру құралдары) берілді.

Денсаулық сақтау бөлімінің қызметкерлері мен КПО бөлімдерінің еріктілерінен тұратын КВИ медициналық тобы пандемияның әсерін жеңуге қатысуды және көмек көрсетуді жалғастырды.

2021 жылы КПО және мердігер компаниялардың қызметкерлері 170 000 астам ПТР талдауынан өтті. Бұл аурудың жұмыс орнында және жергілікті тұрғындар арасында таралуын бақылауға көмектесті.

2021 жыл бойы КПО санитарлық зертханасы компанияның нысандарында санитарлық-дезинфекциялық шаралардың сақталуын тексеру үшін 47 инспекция өткізді.

КВИ жұқтырған жағдайдан кейін мердігерді тарта отырып жұмыс орындарын залалсыздандыру ұйымдастырылды.

ВАКЦИНАЦИЯ БАҒДАРЛАМАСЫ

2021 жылы КПО Ақсай ауруханасында екпе салу орталығын құрып, Қазақстан Республикасының COVID-19 қарсы вакцинациясы бойынша шарасын қолдады. Вакцинациялауға жататын қызметкерлердің 94% астамы екпенің екі компонентін алды. Бұған бірқатар құралдарды қолдану арқылы қол жеткізілді:

- ▶ Ақпараттандыру және оқыту (арнайы веб-парақ, «Дәрігерге сұрақ қою» сессиялары, плакаттар, баннерлер және қалқымалы хабарламалар,

вакцинациядан өту туралы тәжірибемен бөлісу және т.б.);

- ▶ Екпенің толық курсы алған қызметкерлерді ПТР талдамасынан босату;
- ▶ Бағалы жүлделер мен сыйлықтар ұтыс ойындарын өткізу;
- ▶ Вакцинация бойынша жоспарлы көрсеткіштерге қол жеткізу үшін сыйлықақы төлеу.

АҚСАЙ ҚАЛАСЫНДАҒЫ АУРУХАНАНЫҢ ЖЕДЕЛ МЕДИЦИНАЛЫҚ КӨМЕК КӨРСЕТУ САПАСЫН ЖАҚСARTU ЖӨНІНДЕГІ ӘЛЕУМЕТТІК ЖОБА **GRI 102-44, 203-1**

Ақсай ауруханасын жаңарту жобасы әлеуметтік инфрақұрылым жобаларын орындау шеңберінде бес жыл ішінде (2020–2025 жж.) халықаралық стандарттарға қол жеткізу жолымен аурухананың шұғыл және қарқынды медициналық көмек көрсету мүмкіндіктерін

жаңғырту мақсатында 2020 жылдың қаңтарында іске қосылды. Жоба жабдықтар мен инфрақұрылымды жетілдіруді, сондай-ақ қажетті құзыреттерді дамытуды және басқару жүйелерін енгізуді қамтиды.

Жобаны іске асыру барысында оңтайлы прогресс және клиникалық нәтижелерге (мысалы, хирургиялық өлім-жітім көрсеткіштері және жалпы өлім-жітім көрсеткіштері) елеулі әсер ету көрсетілді. Сынауың тиімді нәтижелері жаңа әдістер мен хаттамалардың арқасында адамдардың өмірін сақтап қалудың мысалдарын растайды. Дәрігерлер мен жергілікті тұрғындар әлеуметтік желілерде көптеген оң пікір қалдырды.

КПО Денсаулық сақтау бөлімі, БҚО әкімдігінің денсаулық сақтау бөлімі және Ақсай аудандық ауруханасының басшылығы Бөрлі ауданы тұрғындары мен КПО қызметкерлерінің игілігі үшін жобаны бірлесіп басқаруда. Жобаны қадағалауды, техникалық консультацияларды бірлесіп ұсыну мақсатында құрылған медициналық сарапшылардан тұратын Операторлардың бірлескен комитеті (ОБП) жүзеге асырады.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ АУРУҒА ШАЛДЫҒУ ҚАУПІН БАСҚАРУ **GRI 403-3, GRI 403-6**

МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУ

КПО қызметкерлеріне Қазақстан Республикасында кепілді тегін медициналық қызмет көрсету және міндетті медициналық сақтандыру шеңберінде ұсынылатын медициналық қызметтерді толықтыратын медициналық сақтандыру ұсынылады. Медициналық сақтандыру амбулаториялық көмек, стационарлық емдеу және дәрі-дәрмек пен стоматологиялық қызметтерге шығындарды өтеу бойынша бірқатар қызметтерді қамтиды. Созылмалы аурулары бар қызметкерлер тұрақты тексерулер мен емдеу үшін диспансерлік бақылауға жіберіледі.

АВТОМАТТЫ СЫРТҚЫ ДЕФИБРИЛЛЯТОРЛАР

Жүрек тоқтаған кезде, кідірістің әр минутымен өмір сүру мүмкіндігі 10% төмендейді. КПО-да дефибрилляциялық көмекке дейінгі кідірістер 15 минутқа жетуі мүмкін. Автоматты сыртқы дефибрилляторлар (АСД) алғашқы медициналық көмек көрсететін тұлғаларға (яғни оқытылған, бірақ мамандырылмаған) пациентке дефибрилляция жасауға мүмкіндік береді. 2021 жылы келесі іс-шаралар орындалды:

- ▶ КПО-да алғашқы көмек көрсететін адамдарды қайта даярлау аяқталды;
- ▶ 10 АСД сатып алынып, КПО-ның Ақсай қаласындағы кеңселерінде орнатылды;

- ▶ Қосымша АСД жабдығын сатып алу үшін бюджет сұратылды.

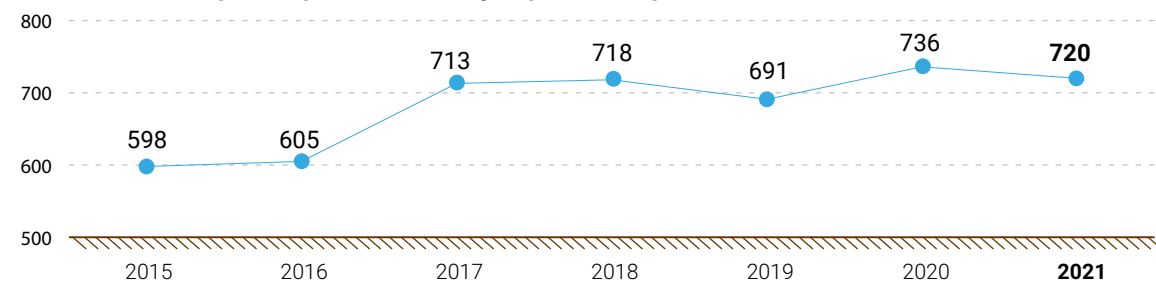
АУЫСЫМ АЛДЫНДАҒЫ МЕДИЦИНАЛЫҚ ТЕКСЕРУДІҢ ЭЛЕКТРОНДЫҚ ЖҮЙЕСІ

Медициналық тексерудің электрондық жүйесі (АМТЭЖ) – бетпе-бет тексерулерді алмастыратын ауысым алдындағы медициналық тексеру процесін цифрландыру және оңтайландыру жобасы болып табылады. 2021 жылы АМТЭЖ жүйелері КПО-ның бес медициналық орталықтарында орнатылды.

ДЕНСАУЛЫҚТАРЫНА БАЙЛАНЫСТЫ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖҰМЫС ОРНЫНДА БОЛМАУЫН БАҚЫЛАУ GRI 403-3, 403-10

2020 жылмен салыстырғанда 2021 жылы КПО қызметкерлерінің денсаулықтарына байланысты жұмыс орнында болмау көрсеткіштері аздап төмендеді.

5-сызба. КПО жұмыс орнында болмау көрсеткіштері, 2015–2021 жж.

Ескерту: КПО жұмыс орнында болмау көрсеткішін есептеу үшін келесі әдіс қолданылады:

- Жұмыс орнында болмау көрсеткіші = жұмыс орнында болмау салдарынан (ауруға шалдығу) жоғалған күндердің нақты саны x 100 / қызметкерлердің жалпы саны. Басқа себептер бойынша жұмыс орнында болмаған күндер туралы ақпарат жоқ.
- КПО-да жұмыс орнында болмау көрсеткіші қызметкерлердің саны негізінде (адам-сағат емес) есептеу әдістемесі қабылданған, өйткені бұл әдістеме реттеуші органдардың талабы болып табылады.

КӘСІБИ АУРУЛАР GRI 403-2, 403-3, 403-10

Мұнай-газ өнеркәсібі денсаулыққа әсер етуді болдырмау үшін қатарлас қауіп-қатерлерді анықтауды, бағалауды және басқаруды талап ететін жұмыс орындарында бірқатар зиянды өндірістік факторлары (күкіртті сутек, химиялық заттар, шу мен діріл, климаттық, биологиялық, психикалық-әлеуметтік факторлар және т.б.) бар қауіпті өндіріс болып табылады. КПО өндірісінде бұл процестер жақсы жолға қойылған және бақылаудың сенімді тетіктерімен қамтамасыз етілген.

2021 жылы Эко-орталық нысанында денсаулыққа қауіпті факторларды бағалау жұмыстары жүргізілді. Бағалау нәтижелері бойынша одан әрі орындау үшін түзету іс-шараларының жоспары жасалды.

2021 жылы ешбір КПО қызметкеріне кәсіби ауруы бар екендігі туралы диагноз қойылмады.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖҰМЫСҚА ЖАРАМДЫЛЫҒЫН ТЕКСЕРУ GRI 403-2, 403-3, 403-6

КПО кез келген қолайсыз өзгерістерді қадағалайтын базалық деңгейді және мерзімдік медициналық тексерулерді қамтамасыз ететін жұмысқа қабылданар алдында денсаулық жағдайы бойынша кәсіби жарамдылығын бағалау арқылы қызметкерлердің өздері, компания немесе үшінші тұлғалар үшін жол берілмейтін қауіп-қатерлерсіз жұмысты қауіпсіз орындай алатын жағдайларды қамтамасыз етуге ұмтылады.

Қазақстан Республикасының тиісті нормативтік актілері, сондай-ақ Халықаралық Мұнай және газ өндірушілер қауымдастығының (IOGP) басты қағидаттары КПО-ның «Қызметкердің жұмысқа жарамдылығын анықтау қағидалары» процедурасы үшін құқықтық және техникалық негізді қамтамасыз етеді.

Негізгі элементтердің бірі – қызметкер жұмысқа жарамдылығын анықтау бойынша медициналық бағалау нәтижелерімен қанағаттанбаған жағдайда апелляцияға жүгіну мүмкіндігі болып табылады.

САЛАУАТТЫ ӨМІР САЛТЫН НАСИХАТТАУ GRI 103-2 (3-3), 403-6

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҚОЛДАУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Қызметкерлерге психологиялық көмек көрсету бағдарламасы КПО қызметкерлеріне психикалық денсаулығына байланысты, атап айтқанда мазасыздық, депрессия, өзін-өзі құлдырату және өзін-өзі өлтіру салдарынан зиян келтірудің алдын алуға бағытталған.

Бағдарлама мультимедиа құралдары арқылы, бейне байланыс немесе жеке кездесулер түрінде 24/7 жедел желі арқылы қол жетімді білікті үшінші тарап психологтарының құпия кеңестерін қамтиды. Бағдарлама сонымен қатар топтық сабақтар, дәрістер, пікірталастар және психикалық денсаулықты қалпына келтіруге арналған жаттығулар ұсынады. Шұғыл психологиялық көмек табиғи апаттар, көптеген адам құрбан болған жазатайым оқиғалар, терроризм және басқа оқиғалар салдарынан жарақаттан кейінгі күйзелу жағдайында көрсетіледі.

ШАРШАУ ҚАУПІН БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Шаршау – бұл ұйқының жеткіліксіздігінен зейіннің болмауы. Мұнай және газ өнеркәсібінде шаршауға ықпал ететін бірқатар факторлар бар.

2021 жылы шаршау қаупін басқарудың пилоттық бағдарламасының нәтижелері талданып, Көлік бөлімі жүргізушілердің жұмыс кестесін жасау кезінде ескерілді. КПО шаршауға байланысты өндірістік жарақат немесе оқиғалар қаупін азайтатын басқару процестері сипатталған шаршауға байланысты қауіп-қатерлерді басқару процедурасын енгізді.

ӨНДІРІС НЫСАНДАРЫНДАҒЫ ӨНЕРКӘСІПТІК БАҚЫЛАУ GRI 403-3

КПО өндірістік нысандардың санитарлық-гигиеналық жағдайын үнемі қадағалап отырады. 17-кестеде соңғы үш жылда өткізген бақылау нәтижелері көрсетілген.

Нормативтік шектеулерді сақтамаудың әрбір жағдайы талдаудан өтіп, тиісті шаралар қабылданады. Мысалы, жарықтандыру деңгейі төмен болғандықтан люминесцентті шамдар қолданыстан шыға бастады.

Шу компрессорлық станциялар сияқты өндірістік нысандарға тән. КПО-да іске асырылатын «Есту қабілетін сақтау» бағдарламасы – жұмыскерлерге жоғары деңгейдегі шудың әсерін төмендетуге бағытталған бақылау шараларының бір мысалы болып табылады.

ӨНДІРІСТІК НЫСАНДАРДЫ АТТЕСТАТТАУ

Әрбір бес жыл сайын өткізілетін өндірістік нысандарды міндетті аттестаттау еңбек жағдайларын бағалауға бағытталған.

2021 жылы Эко-орталық нысанын аттестаттауды лицензияланған мердігерлік ұйым жүргізді. Жұмыс орындарындағы жағдайлар 14 лауазым бойынша бағаланды, олардың бесеуі зиянды деп танылды. Аттестаттау нәтижелері бойынша түзету іс-шараларының жоспарлары әзірленіп, оларды одан әрі орындау үшін жауапты тұлғаларға берілді. 2022 жылы еңбек жағдайлары бойынша аттестаттауға ҚӨК, ГҚДҚ-2 және ГҚДҚ-3 сияқты ірі нысандар жатады.

17-кесте. Өнеркәсіптік факторларды бақылау, 2019–2021 жж.

Өнеркәсіптік факторлар	2021		2020		2019	
	Зерттеулердің саны	Сәйкессіздіктердің саны	Зерттеулердің саны	Сәйкессіздіктердің саны	Зерттеулердің саны	Сәйкессіздіктердің саны
Шу	368	83	398	110	440	114
Тербеліс	63	12	63	15	78	25
Электромагниттік өрістер	3 676	50	3 500	35	4 164	36
Электрстатикалық өрістер	2 048	0	1 737	0	2 322	0
Жарық	2 743	730	2 861	660	3 085	703
Микроклимат	5 250	360	5 670	430	6 630	502
Жұмыс аймағының ауасы	12 342	0	11 607	0	15 741	0
Барлығы	26 490	1 235	25 836	1 250	32 190	1 380

КПО денсаулық сақтау бөлімінің қызметкерлері реанимобиль жабдығын тексеруде

Бұл біз үшін неге маңызды?

Апаттық әрекет ету және дағдарысты жағдайларды басқару КПО компаниясын басқарудың негізгі элементі болып табылады, өйткені апаттық жағдай ушыққан жағдайда, КПО және мердігерлік ұйымдардың қызметкерлері, жақын маңдағы елді мекендердің тұрғындары қауіпті және зиянды факторлардың ықтимал әсер ету аймағында қалуы мүмкін.

Төтенше жағдайларға дайындық және оларға әрекет ету ықтимал штаттан тыс жағдайлар мен апаттарды анықтауды, сондай-ақ осындай апаттар салдарының адамдарға, қоршаған ортаға, Компания активтері мен беделіне әсерін барынша азайту үшін ұйымдық құрылым мен ресурстарды қалыптастыруды жобалайды. Бұл ресурстар Бөрлі ауданының мемлекеттік апаттық-құтқару қызметтерінің күштері мен құралдарына қоныстану аумақтарындағы және ауыл шаруашылығы жерлеріндегі өрттермен, сондай-ақ су тасқыны салдарымен күресте қолдау көрсету үшін пайдаланылады. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

АПАТТЫҚ ӘРЕКЕТ ЕТУ ЖҮЙЕСІ

GRI 103-1 (3-3), 103-2 (3-3), 102-11 (2-23), 102-44

КПО компаниясында оқиға, апат немесе төтенше жағдай туындаған жағдайда бірінші кезектегі іс-шараларды жүргізу, ТЖ ауқымын бағалау, ТЖ оқшаулау және жою, сондай-ақ салдарын жою жөніндегі іс-қимылдарды жоспарлау және жүзеге асыру үшін қажетті сенімді үш деңгейлі апаттық әрекет ету жүйесі жұмыс істейді. Графикалық түрде жүйе 9 суретте көрсетілген.

9-сурет. КПО апаттық әрекет ету жүйесі GRI 103-2 (3-3), 403-5

2021 жылы КПО компаниясы апаттық басқару жүйесінің тиімділігін арттыруға бағытталған бірқатар іс-шараларды енгізді. Атап айтқанда, кен орнындағы және Ақсай қаласындағы II деңгейдегі апаттық басқару топтары штаб жұмысының тиімділігін арттыру үшін бірыңғай командаға біріктірілді, сондай-ақ:

- ▶ қызметкерлер арасындағы байланыс жақсарды;
- ▶ ақпаратты қайталамай шешім қабылдау уақыты қысқартылды;
- ▶ функционалдық міндеттер бойынша еріктілердің жалпы резерві құрылды, бұл өз кезегінде ұзаққа созылған сипаттағы төтенше жағдайлар туындаған жағдайда қосымша персоналды жұмылдыру мүмкіндігін қамтамасыз етті.

Сондай-ақ, апаттық-үйлестіру орталықтарының технологиялық әлеуетін арттыру бойынша жұмыс жалғастырылды. Ақсай қаласы мен кен орнындағы апаттық

басқару орталықтары арасында дөңгелек үстел форматында бейне байланыс жүйесі орнатылды. Осының арқасында штабтың жұмысын қатаң карантиндік шектеулер жағдайында жүзеге асыруға және қызметкерлердің бір бөлігін штаб жұмысына қашықтан қатыстыруға мүмкіндік туды.

I деңгейдегі күштер мен құралдарды дайындау шеңберінде, 2021 жылы Компанияның барлық қауіпті өндірістік нысандары ай сайын Апаттық басқару штабының (АБШ), апаттық-құтқару қызметтерінің және КПО мен мердігерлік ұйымдар персоналының қатысуымен апатқа қарсы жаттығулар өткізді.

2021 жылы бірінші деңгейдегі апаттық басқару штабтарының және апаттық-құтқару құрамаларының іс-қимылдарын пысықтау үшін КПО нысандарында 103 оқу-жаттығу сабақтары өткізілді (2020 жылы 80).

6-сызба. 2020–2021 жылдары өткізілген оқу-жаттығу сабақтары

II және III деңгейдегі штаб мүшелері дайындық деңгейін ұстап тұруға мүмкіндік берген келесі нақты мобилизациялар мен оқу-жаттығуларға қатысты: **GRI 103-3 (3-3)**

18-кесте. 2021 ж. өткізілген II және III деңгейлі оқу-жаттығулары

Оқу-жаттығу түрлері	Өткізілген күні	Міндеттері	Қатысушылар
«АВРОРА» кешенді оқу-жаттығуы	тамыз 2021 ж.	Қолданыстағы процедураларды тексеру, сондай-ақ жақында дайындықтан өткен апаттық басқару тобы мүшелерінің дағдыларын дамыту	II деңгейдегі апаттық басқару тобы, III деңгейдегі дағдарысты жағдайларды басқару тобы
Тактикалық-арнайы оқу-жаттығу	тамыз 2021 ж.	ҚАТЖ-де апат кезінде мұнай дағын ұстап қалу үшін Көшім каналында бондық бөгеулерді жаю бойынша күштер мен құралдардың іс-қимылдарын пысықтау.	Үлкен Шаған МАС АБШ, өртке қарсы қызмет

2021 жылы барлық санитарлық нормалар мен әлеуметтік қашықтық талаптарын сақтай отырып, КПО апаттық-құтқару қызметтерін қатыстыра отырып, апта сайын теориялық және практикалық оқу-жаттығу сабақтары өткізілді, атап айтқанда:

- ▶ өрт сөндіру қызметтері;
- ▶ газдан құтқару қызметі;
- ▶ ерікті газдан құтқару құралымдары;
- ▶ медициналық қызметкерлер.

КПО қызметкерлері – Карашығанақ өңдеу кешенінде

Бұдан басқа, 2021 жылы КПО ҚР Заңнамасының талаптарына сәйкес электрондық оқыту жүйесі базасында азаматтық қорғау бойынша персоналды оқытуды жалғастырды.

2021 жылы КПО апаттық-құтқару қызметтері мен құралымдарының өкілдері ауыл шаруашылығы нысандарының, шаруашылық құрылыстарының дала өрттерін сөндіруге және орман белдеулерінің жануына қолдау көрсету үшін елді мекендерге 25 рет шықты.

ТЖ МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ХАЛЫҚПЕН ӨЗАРА ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС ЖҮРГІЗУ GRI 102-11 (2-23), 103-3 (3-3), 102-44

КПО компаниясы ҚМГКК аумағында ТЖ болған жағдайда әрекет ету тәртібі туралы елді мекендер тұрғындарының хабардар болу деңгейін қадағалап отырады. 2021 жылы бекітілген жоспарға сәйкес кен орнының периметрі бойынша орналасқан ауылдық округ әкімдерімен және елді мекендердің тұрғындарымен 40 адамды қамти отырып, қараусыз жүрген мал-қауіп көзі, орталық мониторинг станциясының, апаттық хабарлау станциясының рөлі және олардың жабдықтарын зерттеу тақырыптары бойынша төрт кездесу өткізілді.

Елді мекендердегі апаттық хабарлау станцияларының тұрақты әзірлігін сақтау мақсатында 2021 жыл ішінде КПО апаттық әрекет ету тобының халықты қорғау жөніндегі мамандары мердігерлік ұйымның өкілдерімен бірлесіп, апаттық құлақтандыру дабылдары мен дауыс зорайтқыш байланыс жүйелерін ай сайын тестілеуден өткізді, сондай-ақ осы жабдыққа техникалық қызмет көрсетті. Аталмыш апаттық құлақтандыру станциялары кен орнының периметрі бойынша орналасқан сегіз елді мекенде орнатылды.

КПО әлі де су тасқыны, өрт қаупі болуы ықтимал және қысқы кезеңдерде жергілікті атқарушы органдармен тығыз ынтымақтастықты жалғастыруда.

ӨНДІРІС ТҰТАСТЫҒЫН ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

GRI 103-2 (3-3), 102-11 (2-23), 403-7, OG-13

КПО өндірістік қызметтеріне әсер етуі мүмкін ықтимал қауіптерді қадағалап, тосқауылдарды басқару жүйесі көмегімен өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету қауіп-қатерлер деңгейін төмендету жұмыстарын атқарып келеді. Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету бөлімі Қондырғылар бөлімдерімен бірге қауіпсіздік тосқауылдарының осал жерлерін анықтау, салдарларды азайту шараларын қабылдау және қандай да бір ірі

апатты болдырмау үшін осы тосқауылдарды бастапқы құрылымға дейін қайта қалпына келтіру.

Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету қауіп-қатерлер деңгейін төмендету үшін біз жаһандық деңгейдегі мақсаттарды белгіледік. Олардың нәтижелері келесі кестеде берілген.

19-кесте. Өндіріс тұтастығын қамтамасыз етудегі міндеттер GRI 102-11 (2-23), 403-7, 103-2 (3-3)

2021 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2021 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2022 жылға қойылған міндеттер
Жаңа Тосқауылдар моделі құралын енгізу және КПО-ның барлық өндіріс шебіндегі қызметкерлерге хабардар ету сессияларын өткізу.	Кейінгі шаралары жоспарланып орындалды	Тосқауылдарды басқару процесінің бір бөлігі ретінде жаңа тосқауылдар моделі құралы енгізілді. Негізгі қызметкерлер үшін хабардар ету сессиялары өткізілді. Қондырғы бөлімдерімен бірге ай сайынғы шолу жиналыстары жүргізілді.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Тосқауылдар моделі құралдарын әрі қарай енгізу, Қондырғы бөлімдерінің осы құралды жақсырақ түсінуі мен қолдануын жақсарту. ▶ Тосқауылдар моделі құралдарының кеңейтілген функционалдығын одан әрі дамыту.
Технологиялық қауіпсіздік жөніндегі хабардарлықты арттыру науқанын жалғастырып, қайта қаралған IOGP стандарттарына негізделген іс-шаралар жоспарын әзірлеу.	Кейінгі шаралары жоспарланып орындалды	2020 жылғы жаңа IOGP нұсқасына сәйкес Технологиялық қауіпсіздік негіздері (ТҚН) нұсқаулығы мен құжаттама жаңартылды, ТҚН бойынша электрондық оқыту іске қосылып, ТҚН бейнематериалдары әзірленді. КПО өндірістік және мердігер қызметкерлерге үлестірме материалдар таратылды.	Технологиялық қауіпсіздік негіздерін енгізудің тиімділігін талдау

Өндіріс тұтастығын басқарудың негізгі қағидалары – ірі апат қауіптерінің алдын алуға және Қарашығанақ кен орнында жұмыс істейтін КПО, мердігер мен қосалқы мердігер қызметкерлері арасында өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету және технологиялық қауіпсіздік туралы хабардарлықты арттыруға арналған процестер кешені.

Өндіріс тұтастығын басқару жүйесі келесі басты процестерден тұрады:

- ▶ **Тосқауылдарды басқару** – құрылымдалған процесті қолдану және тосқауылдар моделі құралдары көмегімен қолдау арқылы

Бұл біз үшін неге маңызды?

Өндіріс тұтастығын қамтамасыз етудің басты мақсаты – ірі апаттардың алдын алу және қызметкерлерге, қоршаған ортаға, өндірістік нысандарға төнуі мүмкін, сондай-ақ Компания беделіне нұқсан келтіруі мүмкін қауіп-қатерлерді азайту. Бұл дұрыс жобалау, құрылыс, пайдалану мен техникалық қызмет көрсетудің нәтижесі.

Өндіріс тұтастығы өндірістік нысандар құрылымдық және механикалық тұрғыдан жарамды болып, мақсаттарына сәйкес өндіру процестерін орындаған кезде қамтамасыз етіледі. Ірі апат қауіп-қатерінің деңгейін барынша төмендету мақсатында қондырғылармен, қызметкерлермен және процестермен байланысты барлық тосқауылдар анықталады. **GRI 103-1 (3-3), 102-15**

ӨНІМНІҢ АҒЫП КЕТУІ/ТӨГІЛУІ

GRI 306-3

2021 жылы Қарашығанақ кен орнының аумағында өнімнің айтарлықтай көлемде ағып кету оқиғалары тіркелген жоқ⁴.

⁴ КПО оқиғалар жіктеліміне сәйкес, «елеулі ағып кету/төгілу» анықтамасы көмірсутектердің/химиялық реагенттердің топыраққа/су бетіне 1 000 литрдан асатын көлемде төгілуі салдарынан туындаған қоршаған ортаны ластаумен байланысты оқиғаға қатысты қолданылады.

- **Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету көрсеткіштерін талдау** – тиімділіктің негізгі көрсеткіштерін пайдалану арқылы
- **Қолданыстағы нысандарды модификациялауға арналған өзгерістерді басқару жүйесі** – өзгерістерді басқару дерекқорын пайдалану арқылы
- **Өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету** – талдаулар, аудиттер, растаулар мен бағалаулар жүргізу арқылы

- **Өндіріс тұтастығын қамтамасыз етуді жақсарту мәдениетінің бастамалары** – Механикалық ажырату процедурасы, технологиялық қауіпсіздік негіздері мен тосқауылдар моделі процесі бойынша электрондық оқыту модульдерін шығару арқылы
- 2021 жылы Компания КПО-ның өндіріс тұтастығын қамтамасыз етудегі негізгі қауіп-қатерлер мен тосқауылдарға арналған бірқатар шараларды өткізді. Төмендегі кестеде 2021 жылы аяқталған және қазіргі кезде орындалып жатқан шаралардың статусы көрсетілген.

Бұл аяқталған шаралар ГҚДҚ-3-дағы қауіп-қатер деңгейін төмендетіп, кейбір технологиялық қауіпсіздік процестерінің тұрақтылығын қамтамасыз етті.

Ал қазіргі кезде орындалып жатқан шаралар кен орнындағы технологиялық жабдықтардың қымтаулылығы мен тұтандыруды басқару қауіп-қатерлер деңгейін төмендетуге мүмкіндік береді.

20-кесте. Нысан тұтастығын қамтамасыз етудегі негізгі қауіп-қатерлерді немесе тосқауылдарды жоюға бағытталған іс-шаралар
GRI 103-2, 103-3 (3-3)

Тосқауыл түрі – сипаттамасы – орын алған жері	Өндіріс тұтастығын қамтамасыз етудегі үздіксіз жетілдіру шаралары
2021 Жылы аяқталған шаралар Технологиялық жабдық қымтаулылығы – тұтастығы бұзылған 9 ыдыс және тозған бөлінген газ компрессорлары – ГҚДҚ-3	Өткен жылдары өндірістік алаңдар инспекциясы кезінде тұтастығы бұзылған 9 ыдыс анықталды. Олар 2021 жылғы күрделі жұмыстар барысында ауыстырылды. ГҚДҚ-3-дағы аса қауіпті аймақтардың бірі ретінде тұтастық мәселелері бар бөлінген газ компрессорлары анықталды. Олар 2021 жылы пайдаланудан алынып тасталды.
Виртуалды тосқауыл – Қауіпсіздіктің негізгі элементтері (ҚНЭ) – ҚӨК/ҚГӨША	ҚӨК-гі ҚГӨША жобасы аяқталды, және өндіріс бөліміне тапсыру процесінің шеңберінде көпбейінді топ ҚГӨША жобасының тиісті ҚНЭ сәйкестендіру жұмыстарын жүргізді.
Виртуалды тосқауыл – Механикалық ажырату процедурасы – ГҚДҚ-2 мен ГҚДҚ-3	КПО процедураларының сақталуын тексеру үшін механикалық ажырату процедурасына бағалау жүргізілді.
Виртуалды тосқауыл – Қорғау жүйелерін айыру және кіріс және шығу сигналдарын блоктау – Үлкен Шаған, Атырау терминалы, ҚӨК және ГҚДҚ-2	КПО процедураларының сақталуын тексеру үшін Қорғау жүйелерін айыру және кіріс және шығу сигналдарын блоктау процедурасына бағалау жүргізілді.
2021 Жылы басталып 2022 жылы орындалып жатқан шаралар Технологиялық жабдық қымтаулылығы – кіші көлемді серіппелі қауіпсіздік клапаны (СҚК) – кен орны аумағы	Жобалау бөлімі жүргізген қауіпсіздік элементтерін талдау жұмыстарының нәтижесінде өндірістік нысандардағы ықтимал кіші көлемді СҚК анықталды. Кіші көлемді СҚК анықталды, салдарларды азайту шаралары қолданылды, жобалау және сатып алу жұмыстары басталды, 2022 жылғы күрделі жөндеу жұмыстары барысында ауыстырылады.
Технологиялық жабдық қымтаулылығы – Тыйым салынған материалдары бар клапандар – кен орны аумағы	Тыйым салынған материалдары бар клапандар тізімін жасақтау үшін өндірістік алаңдар инспекциясы жалғасуда. 2021 жылы бірнеше клапан ауыстырылды, қалғаны 2022 жылғы күрделі жөндеу жұмыстары барысында ауыстырылады.
Тұтандыруды басқару – Жарылыстан қорғалған (ЖҚ) жабдық – кен орны аумағы	Барлық нысандарға қатысты ЖҚ элементтерін тексеру нәтижесінде сертификаттау мен техникалық қызмет көрсетудегі кейбір кемшіліктері бар жабдықтар анықталды. Өндірістік алаңдар инспекциясы аяқталды, аса маңызды элементтер жөнделді/ауыстырылды, қалған жұмыс көлемі қарастырылуда.

ТОСҚАУЫЛДАР МОДЕЛІ
GRI 102-11 (2-23), 103-2 (3-3), 403-2, 403-7

2021 жылы КПО өндіріс тұтастығын қамтамасыз ету бөлімі тосқауылдар моделінің жаңа бағдарламалық жасақтамасын әзірлеумен жұмыстанды. Тосқауылдар моделінің жаңа бағдарламалық жасақтамасы жедел мәліметтерді көбірек пайдаланып, тосқауылдарды басқару процесінің ашықтығы мен тиімділігін арттыру мақсатында КПО талаптарына сай әзірленді. 2021 жылы тапсырылған ҚГӨША жобасы сияқты барлық жаңа жобалар аяқталған соң, осы тосқауылдар моделі бағдарламалық жасақтамасында қарастырылады.

АЛҒАШҚЫ ҚОРҒАНЫШ ҚАБАТЫ ТҰТАСТЫҒЫНЫҢ БҰЗЫЛУЫ
GRI 403-2, OG-13

Алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылуы (АҚҚТБ) – алғашқы қорғаныш қабатынан кез келген заттың, соның ішінде уытты емес және жанбайтын заттардың жоспарланбаған немесе бақыланбайтын ағып (шығып) кетуі. 2021 жылғы Алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылу жағдайлары бойынша жылдық есепте келесілер тұрғысынан белгіленген қайта қалпына келтіру шараларымен бірге 2021 жылы орын алған АҚҚТБ жағдайларына талдау берілген:

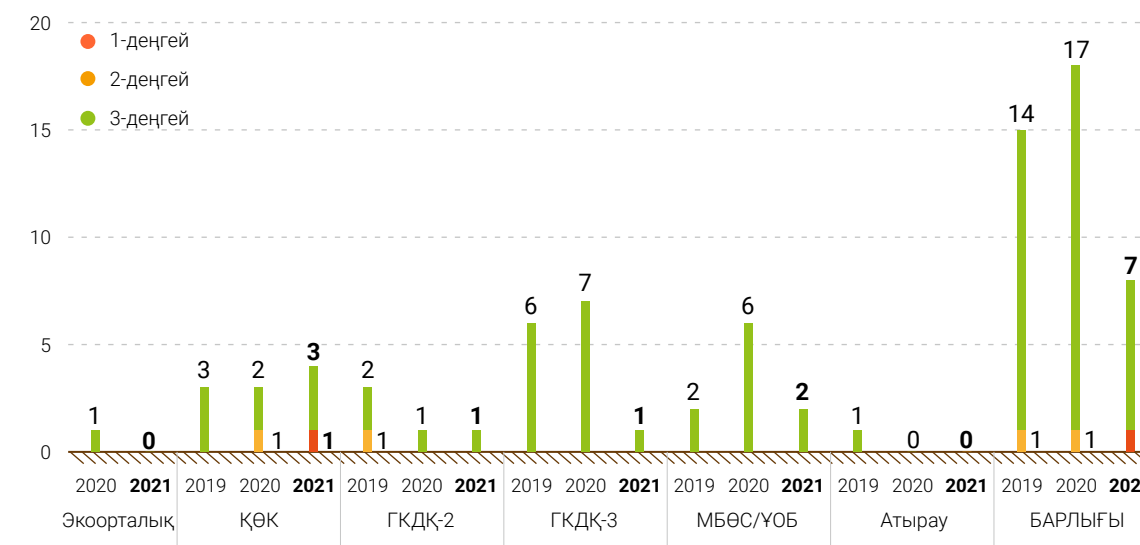
- Негізгі себептері (оқиғалардың негізгі себептерін тергеудің әдістемесіне сәйкес),
- Технологиялық қауіпсіздік негіздері ережесіне сәйкестік деңгейі,
- Түзету шараларының статусы,
- Ағып кетулер, ағулар мен шығып (сіңіп) кетулерді тіркеу деректері.

Технологиялық қауіпсіздік жағдайларын талдау олардың ықтималдығы мен күрделілігін төмендету және алдын алудың жолы. Технологиялық қауіпсіздік жағдайы орын алғанда тергеу процесі басталып, оның басты себептері анықталып, оған ұсыныстар беріледі, содан соң Synergi дерекқорында бақыланады.

2019–2021 жылғы статистикалық талдау 2020 жылмен салыстарғанда 2021 жылы АҚҚТБ жағдайлар саны 44,4%-ке азайғанын көрсетті. ҚӨК-де 1-деңгейлі технологиялық қауіпсіздіктің бір жағдайы орын алды,

онда қымтаулылыққа сынау жұмыстары барысында КПО жетекші операторының бетіне каустикалық сода ерітіндісі шашырап кетті. Зардап шегуші апаттық душты пайдаланып, дереу көзін сумен шайып, алғашқы көмекке жүгінді және кейін медициналық тексерулерден өтті; көру қабілетіне зақым келмеді, бірақ оған еңбекке жарамсыздық парағы ашылды. 2021 жылы 2-деңгейлі АҚҚТБ жағдайы орын алған жоқ. 3-деңгейлі АҚҚТБ саны 2020 жылғы 17-ден 2021 жылы 7 жағдайға азайды.

7-сызба. КПО технологиялық нысандарының алғашқы қорғаныш қабаты тұтастығының бұзылу жағдайлары, 2019–2021 жж. OG-13

Ескерту: Технологиялық қауіпсіздік (1, 2, 3-деңгейлі) оқиғалары сипаттамасын IOGP 456 халықаралық стандартынан қараңыз.

Бұл біз үшін неге маңызды?

КПО өндірістегі нысандардың тұтастығын сақтай отырып және Қарашығанақ кен орнындағы мердігер ұйымдардың қызметкерлерін қоса алғанда, барлық қызметкерлердің қауіпсіздігін қамтамасыз ете отырып, қауіпсіздік пен әлеуметтік тұрақсыздыққа әсер ететін кез келген ықтимал қауіп-қатерлерді азайту үшін барынша күш салады. **GRI 103-1 (3-3), 102-15**

ҚЖАҚЕҚ оқытумен қамту

100%

КПО экспорттық құбырларына бөтен тараптардың заңсыз қосылуы

0

ҚАУІПСІЗДІК

Компания қызметінің нәтижесінде туындайтын қауіп-қатерлер мен жағымсыз әсерді барынша азайту мақсатында біз бірқатар міндеттерді белгіледік, оларды іске асыру нәтижелері төменде ұсынылған.

21-кесте. Қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі міндеттеріміз GRI 103-2 (3-3)

2021 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2021 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2022 жылға қойылған міндеттер
КПО экспорттық құбыржолдарына заңсыз қосылу жағдайларын болдырмау	Орындалды	Экспорттық құбыржолдарды жүйелі бақылау мобильді патрульдер күшімен және «Sintela» бақылау және хабарлау жүйесімен жүргізілді.	КПО экспорттық құбыржолдарына заңсыз қосылу жағдайларын болдырмау
Заңсыз әрекеттердің алдын алу мен оқиғалар деңгейін төмендету бойынша бірқатар шараларды жүргізу	Орындалды	Жыл бойы реттеуші ережелер жаңартылды, оқу-жаттығу іс-шаралары өткізілді.	Алып өтуге тыйым салынған заттарды болдырмау және қызметкерлердің физикалық жағдайын қадағалау мақсатында ГҚДҚ-2, ГҚДҚ-3 және ҚӨК нысандарындағы «қызыл аймақтардың» бақылау-өткізу пункттерінде металл детекторлық сканерлер мен тыныс алу ортасын бақылау автоматты жүйелерін орнату
Күзет қызметкерлерін қауіпсіздіктің және адам құқықтарының ерікті қағидаларына (ҚЖАҚЕҚ) оқытуды жалғастыру	Орындалды	2021 жылдың соңында күзет ұйымдарының қызметкерінің 100 % аталмыш оқудан өтіп шықты. GRI 410-1 2016 жылдан бері ҚЖАҚЕҚ оқыту туралы ереже қауіпсіздікті қамтамасыз ету қызметтерін көрсету бойынша жаңа келісімшарттар талаптарына енгізілген.	Күзет қызметкерлерінің қауіпсіздіктің және адам құқықтарының ерікті қағидалары (ҚЖАҚЕҚ) бойынша білімдерін жаңартуды жалғастыру және жаңадан қабылданатын қызметкерлерді оқыту
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Электронды қауіпсіздік жүйесін сатып алу және оны Компания нысандарында орнатуға кірісу ▶ Үлкен Шаған МАС-дағы ықтимал қауіпсіздік қызметін көрсетушіні анықтау. 	Жартылай орындалды	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Сатып алуға белгіленген жабдықтардың бағаларының өзгеруіне байланысты қауіпсіздік жүйелерінің аяқталған жобасы негізінде бюджетті қайта бағалау туралы шешім қабылданды. ▶ Үлкен Шаған МАС-да қауіпсіздік жүйелерін жобалау қызметтерін ұсыну бойынша тендер үдерісі сәтті өтті 	ҚӨК, ГҚДҚ-2, ГҚДҚ-3 және мұнайды бастапқы өңдеу станциясы (МБӨС) нысандарына қауіпсіздік жүйелерін жеткізуші мен орнатушыны анықтау жөніндегі тендер үдерісін аяқтау. Жобаны нақты іске асыруға кірісу.

21-кесте. Қауіпсіздікті қамтамасыз етудегі міндеттеріміз (жалғасы)

2021 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2021 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2022 жылға қойылған міндеттер
	Жаңа міндет		Қауіпсіздікті басқару жүйесінің жобасы шеңберінде келесі нысандар бойынша жұмыс көлемді анықтау: Үлкен Шаған МАС, Пилот қалашығы, және қалдықтарды кәдеге жарату орталығы
Бірнеше әртүрлі және қолданыстағы электронды бейдждерді/сертификаттарды біріктіру	Орындалды	Түрлі карталарды біріктіру бойынша пилоттық жоба сәтті өткізілді.	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Қарапайым электронды карталарды электронды чипі бар карталарға ауыстыруды жалғастыру; ▶ Жобаны одан әрі іске асыру үшін электронды тіркеуіштердің қажетті санын анықтау және сатып алу.

2021 жылғы КПО қауіпсіздікті қамтамасыз ету және өндірістік қатынастар бөлімі қызметінің қорытындысы бойынша 992 бұзушылық анықталып, құқық қорғау органдарына жолданған 4 өтінішпен қоса 17 ішкі қызметтік тексеру жүргізілді.

2021 жылы Компания 40 млн. астам теңгені құрайтын КПО және мердігер ұйымдар активтерін рұқсатсыз шығару/алып кету фактілерін анықтап, оларды болдырмады.

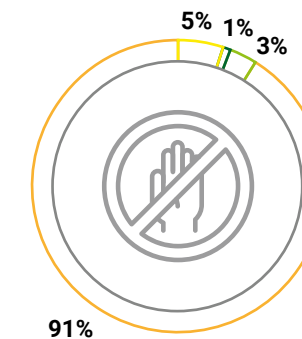
Экспорттық құбыржолдарда кешенді қауіпсіздікті қамтамасыз ету қызметтерін көрсететін күзет ұйымының қызметкерлері БҚО құқық қорғау органдарына ҚР мемлекеттік шекарасын заңсыз кесіп өткен тұлғаларды ұстауға көмектесті.

«Sintela» қауіпсіздік жүйесінің жаңа бағдарламалық жасақтамасын қолдану жалпы бақылау сапасын едәуір жақсартты, соның ішінде қатерлер нақтырақ таныла бастады және патрульдеу сапасы жақсарды. **GRI 103-3 (3-3)**

2022 жылдың қаңтарында форс-мажор күш жағдайлары мен төтенше жағдай кезеңінде компания өндірістік нысандардың қауіпсіздік деңгейін арттыру бойынша төмендегідей шаралар кешенін іске асырды:

- ▶ КПО және мердігер ұйымдардың қызметкерлерін Ақсай қаласы мен КПО нысандары арасында қауіпсіз тасымалдау ұйымдастырылды;
- ▶ күзет бекеттерінде және БӨП күзет қызметкерлерінің санын арттыру, бақылау-өткізу тәртібін күшейту, кірме жолдарды уақытша бұғаттау/жабу, мобилді патрульдерді қайта топтастыру, жедел әрекет ету топтарын жұмылдыру сияқты нысандардағы қауіпсіздікті қамтамасыз етудің қосымша шаралары қабылданды;
- ▶ құқық қорғау және билік органдарымен тығыз өзара әрекеттесу арқылы қоғамдық тәртіпті тұрақсыздандыруға жол бермеу жөніндегі іс-шаралар кешені орындалды. **GRI 102-44**

8-сызба. 2021 жылғы бұзушылық фактілері

- Тауарлық-материалдық құндылықтарды тасымалдау ережелерін бұзу (48 жағдай)
- Ішімдікке қарсы саясат ережелерін бұзу (7 жағдай)
- Кен орны периметрі шекарасын бұзу (33 жағдай)
- H₂S байланысты апат кезінде адамдарды қорғау стратегиясын бұзу (904 жағдай).

“ 2021 жылы Компания 40 млн. астам теңгені құрайтын КПО және мердігер ұйымдар активтерін рұқсатсыз шығару/алып кету фактілерін анықтап, оларды болдырмады. “

Бұл біз үшін неге маңызды?

Қарашығанақ кен орнын игеру және пайдалану үшін мұнай саласының инженерлері мен техниктерден бастап бухгалтерлер мен логисттерге дейін мыңдаған білікті, жұмысына адал және талантты әртүрлі мамандық иелері болып табылатын қызметкерлер қажет.

Қызметкерлеріміз – біздің жетістігіміздің негізі. Акционер компаниялардың шетелдік тәжірибесін қабылдап және үлгі етіп, қажетті оқытулар ұйымдастырып және айтулы білім мекемелерін тарта отырып, Компания өзінің қазақстандық қызметкерлерінің дамуына инвестиция салады. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

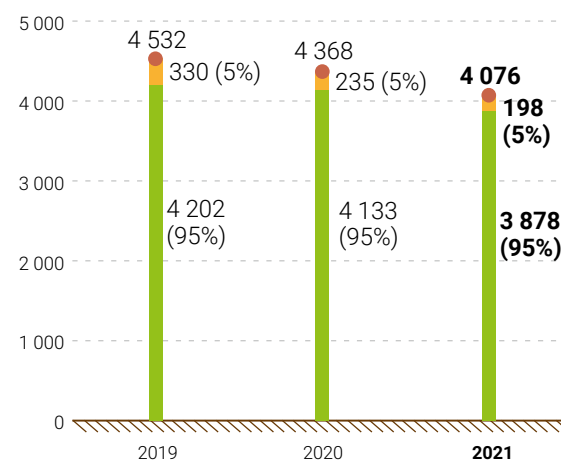
2021 жылдың соңында қызметкерлердің жалпы есептік саны

4 076
адамды құрады

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР ЖӘНЕ КӘСІБИ ДАЙЫНДЫҚ

2021 жылдың соңында Компаниядағы КПО қызметкерлерінің жалпы есептік саны, уақытша жобаларда жұмыс істейтіндерді қоса алғанда, 4 076 адамды құрады, оның 3 878 – қазақстандық және 198 – шетелдік қызметкерлер.

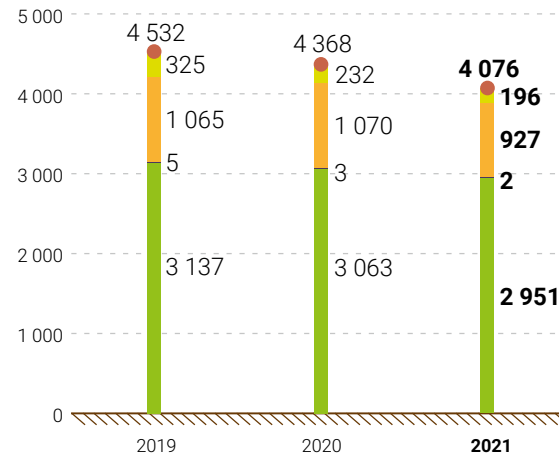
9-сызба. КПО-дағы қызметкерлер саны, 2019–2021 жж. GRI 102-7, 102-8 (2-7), 405-1(b)

● Жергілікті қызметкерлер ● Жалпы саны
● Шетелдік қызметкерлер

Кестеде есепті кезеңнің соңындағы компаниядағы қызметкерлердің жалпы тізімдік саны мен қызметкерлердің сандық арақатынасы еңбек қатынастарының ерекшеліктері ескеріліп және жылдарға бөлініп көрсетілген.

10-сызба. КПО қызметкерлерінің еңбек шартының түріне қарай бөлінісі, 2019 – 2021 жж. GRI 102-8 (2-7, 2-8)

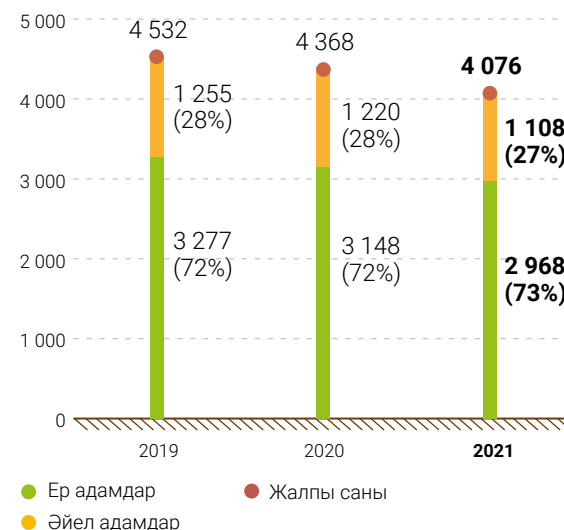

● КПО штаттағы (тікелей келісімшарт бойынша жұмыс істейтін) қызметкерлері
● Жіберуші тараптардың (кадрлар агенттіктерінің) қызметкерлері
● Бас компаниялардың іссапарға жіберілген қызметкерлері
● ЕАЭО* мүшесі емес елдердің азаматы болып табылатын жіберуші тараптардың (кадрлар агенттіктерінің) қызметкерлері
● Жалпы саны

* ЕАЭО-Еуразиялық экономикалық одақ – бұл Еуразиялық аймақтың бірнеше мемлекеттерінің-Ресей, Қазақстан, Қырғызстан, Беларусь және Арменияның Халықаралық экономикалық ынтымақтастығы шеңберіндегі бірлестік.

11-сызбада қызметкерлер жынысы бойынша бөлініп көрсетілген. 2021 жылы КПО-да 2 968 ер адам және 1 108 әйел адам жұмыс істеген. **GRI 102-8 (2-7)**

11-сызба. КПО қызметкерлерінің жынысына қарай бөлінісі, 2019 – 2021 жж. GRI 102-8(2-7), 405-1(b)

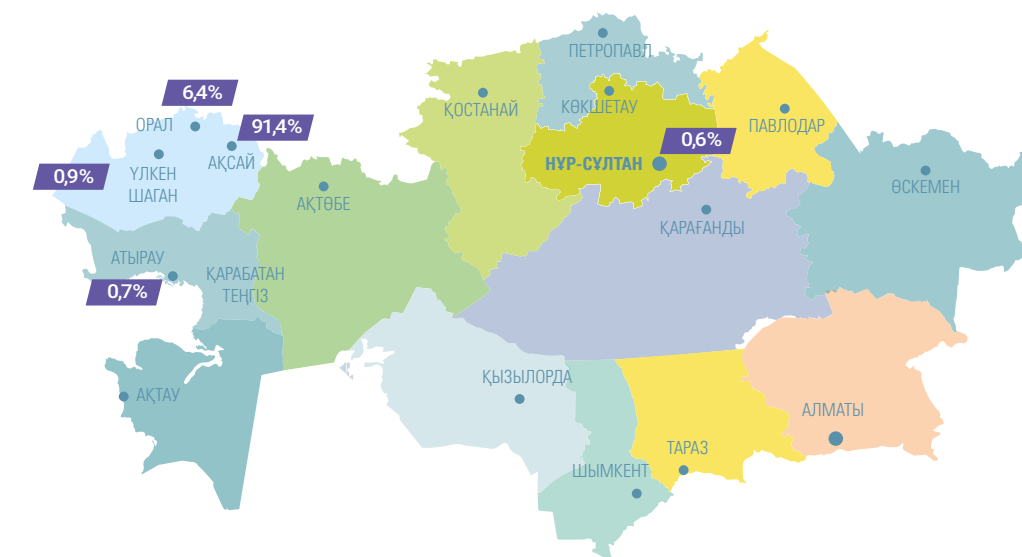

2021 жылдың соңында уақытша қызметкерлер⁵ саны 73 адамды құрады. **GRI 102-8 (2-7), 405-1(b)**

⁵ Уақытша қызметкерлер – ақы төленбейтін немесе жүктілікке байланысты демалыстағы, немесе құрушы компанияға уақытша жұмысқа жіберілген негізгі қызметкерді ауыстыру мақсатында шектеулі мерзімге жұмысқа алынатын сыртқы қызметкер.

Картада Қазақстан өңірлері бойынша КПО қызметкерлері санының пайыздық арақатынасы көрсетілген.

10-сурет. КПО қызметкерлерінің аймақтар бойынша бөлінісі, 2021 ж. GRI 102-8 (2-7), 103-1 (3-3)

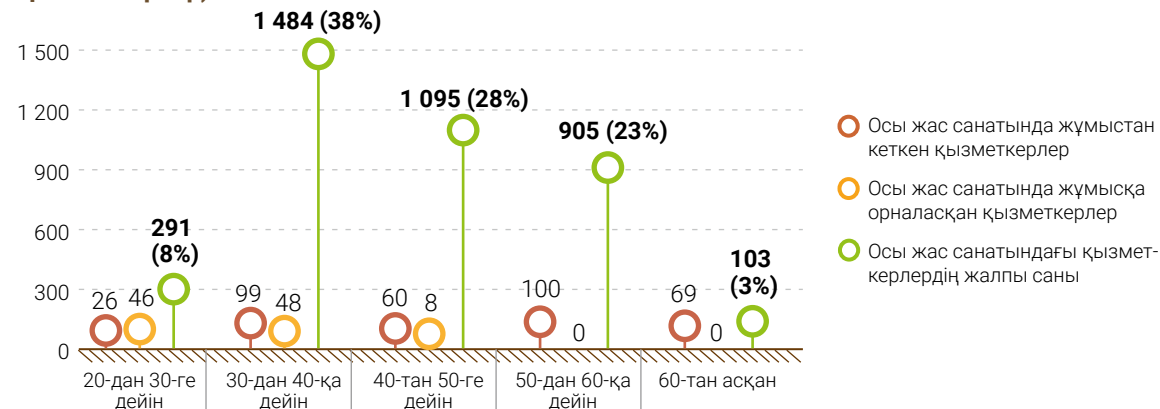

КПО қызметкерлері - 2021 жылғы ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы үлесі үшін марапаттау рәсмінде

12-сызбада келісім-шарт түріне қарамастан, жас топтары бойынша бөлінген 2021 жылға арналған жергілікті қызметкерлердің тұрақтамауы көрсетілген. **GRI 401-1**

12-сызба. Кадрлардың тұрақтамауының жас санаты бойынша бөлінісі, 2021 ж. (жергілікті қызметкерлер) GRI 401-1, 405-1(б)

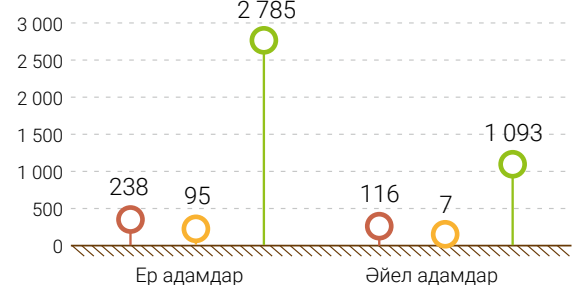

13-сызбада қызметкерлердің тұрақтамауы бойынша 2021 жылғы көрсеткіштер қызметкерлердің жынысы бойынша бөлініп көрсетілген. 2020 жылы КПО-да жұмысқа жаңадан алынған қызметкерлер саны қызметкерлердің орташа тізімдік санының 2,3%-ын құраса, 2021 жылы 2,6%-ын құрады. Жұмыстан шыққан қызметкерлер үлесі 9,1%-ды құрады.

2022-2024 жылдарға арналған жаңа Ұжымдық шартқа қол қою

13-сызба. Кадрлардың тұрақтамауының жынысы бойынша бөлінісі, 2021 ж. (жергілікті қызметкерлер) GRI 401-1

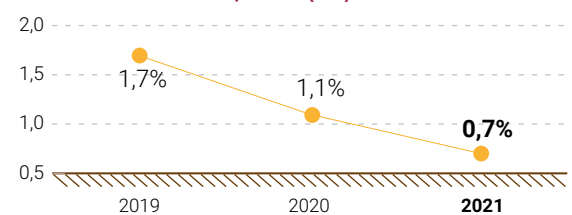

- Осы гендерлік санаттағы жұмыстан кеткен қызметкерлердің саны
- Осы гендерлік санаттағы жұмысқа орналасқан қызметкерлердің саны
- Осы гендерлік санаттағы қызметкерлердің жалпы саны

2020 жылы кадрлардың тұрақтамау көрсеткіші 1,1% болса, 2021 жылы бұл көрсеткіш 0,7%-ды құрады (14-кестені қараңыз). **GRI 401-1**

ҚР еңбек заңнамасының талаптарына сәйкес жергілікті қызметкерлердің тұрақтамауының динамикасын көрсеткенде, тек өз еркімен жұмыстан босатылған қызметкерлер ғана ескеріледі.

14-сызба. Жергілікті қызметкерлердің тұрақтамауының динамикасы, 2019 – 2021 жж. GRI 401-1, 103-3 (3-3)

Ескерту: Жергілікті кадрлардың тұрақтамау көрсеткішін есептеу мынадай формула бойынша жүргізіледі: кадрлардың тұрақтамауы = есеп жылы компаниядан өз еркімен жұмыстан шыққан қызметкерлер саны / сол кезеңдегі қызметкерлердің орташа тізімдік саны x 100.

ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ GRI 102-44

КӘСІПОДАҚ ҰЙЫМДАРЫМЕН ЖҮРГІЗІЛЕТІН ЖҰМЫС

Ұжымдық келіссөздер жүргізу – Компания жұмысының маңызды бір бөлігі. Қызметкерлерді қолдау және олардың құқықтарын қорғауда негізгі рөлдердің бірін кәсіподақтар атқарады. Кәсіподақтар әлеуметтік және еңбек қатынастарының түрлі тақырыптары ескерілетін Ұжымдық шарт жобаларын әзірлейді және қызметкерлердің еңбек жағдайларын жақсарту туралы компаниямен келіссөздер жүргізеді. КПО қызметкерлерінің мүдделерін үш кәсіподақ білдіреді:

- «Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» компания жұмыскерлерінің жергілікті кәсіподақ ұйымы» ҚБ;
- «КПО Б.В. және мердігер ұйымдар жұмыскерлерінің Қарашығанақ жергілікті кәсіптік одағы» ҚБ
- «Карачаганак Петролиум Оперейтинг Б.В.» компаниясы «TRUST» және мердігерлер компаниялары жұмыскерлерінің жергілікті кәсіподақ ұйымы» ҚБ

2021 жылдың аяғында кәсіподақтар мен жұмыс беруші арасында 2022–2024 жылдарға арналған жаңа Ұжымдық шартқа қол қойылды. КПО Ұжымдық шарты кәсіподақтарға мүше ретінде тіркелген не тіркелмегеніне қарамастан, КПО штатына қабылданған барлық қызметкерлерді қамтиды. **GRI 102-41 (2-30)**

Жаңа Ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес бірқатар әлеуметтік төлемдер мен жеңілдіктер өсірілді және жаңалары қосылды. Атап айтсақ, алғытөлем, мүгедек балаларды тәрбиелеп отырған қызметкерлердің отбасыларына көрсетілетін әлеуметтік көмек, 3 және одан да көп мектеп жасындағы балаларды (18 (он сегіз) жастағы балаларды қоса алғанда) тәрбиелеп отырған қызметкерлердің отбасыларына көрсетілетін көмек, сондай-ақ басқа қызметкердің қызметін қоса атқарғаны үшін төленетін төлемнің проценті мөлшері

арттырылып, айлық базалық еңбекақының кемінде 10% мөлшерінде қылып бекітілді. Сонымен қатар, «Карачаганакгазпром» АҚ немесе компания құрамында қызмет етіп жүріп зейнеткерлікке шыққан ардагерлерге бірқатар жеңілдіктер беріледі, соның ішінде мұнай-газ кешені қызметкерлері күніне төленетін сыйлықақы мөлшерін арттырылады деп келісілді.

Ұжымдық шарттың талаптарына сәйкес, Компания таратылып, кейін жұмыс орындары қысқартылатын болса немесе жүйе өзгеретін жағдайда, немесе еңбекақы мөлшері қызметкерлердің жағдайының нашарлауына әкелетіндей өзгеретін жағдайда, КПО кәсіподақтары 2 ай (8 апта) бұрын хабардар етуге міндеттенеді. **GRI 402-1**

Сонымен қатар, Еңбек қатынастары жөніндегі сектор кәсіподақтардың әлеуметке бағытталған, мәдени-бұқаралық және дене шынықтыру шараларын ұйымдастыру үшін Ұжымдық шарт шеңберінде бөлінген қаражатты бақылау қызметін атқарады.

КЕРІ БАЙЛАНЫС МЕХАНИЗМДЕРІ GRI 102-17 (2-26), 103-2, 103-3 (3-3)

Қазір Компанияда кері байланыстың бірнеше механизмі бар: Еңбек ресурстары басқармасына тікелей немесе кәсіподақ арқылы және «Жедел желі» арқылы хабарласу.

2021 жылы Еңбек ресурстары басқармасына шағымдарды қоса алғанда 97 өтініш келіп түсті. Келіп түскен шағымдарда еңбек тәртібінің бұзылуы, жұмысқа орналасу, дауларды шешу, қызметтік өкілеттікті асыра қолдану, мердігер қызметкеріне қатысты заңсыз әрекет мәселелері қозғалған. Келіп түскен барлық шағымдар қаралды және шешілді, шағымдардың бір бөлігі сотқа дейінгі тәртіпте және іс келістіру комиссиясында қаралғанға дейін шешімін тапты.

Бұл біз үшін неге маңызды?

Еңбек қатынастары дегеніміз қызметкер мен жұмыс берушінің арасындағы қызметкердің еңбек функциясын орындауы және жұмыс берушінің тиісті жағдай туғызуы мен еңбекақы төлеуі туралы келісімге негізделген қатынастар.

КПО-дағы еңбек қатынастары Қазақстан Республикасының Еңбек кодексімен реттеледі. Еңбек шартының талаптарын не қызметкер, не жұмыс беруші орындамаған жағдайда, адамның әділ және қолайлы еңбек жағдайларында жұмыс істеу, жұмыссыздықтан қорғалу құқықтарына, бірдей еңбекке бірдей ақы алу құқығына, жұмысы үшін әділ және жеткілікті төлем алу құқығына, өз мүдделерін қорғау үшін кәсіптік одақтар құру және оларға кіру құқығына, жұмыс күнінің тиісті жөнді шектелу және ақылы еңбек демалысын алу құқығына нұқсан келу қаупі туындайды. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

“ 2021 жылы еңбек ресурстары басқармасы 97 өтініш алды, оның ішінде еңбек тәртібін бұзу, жұмысқа орналастыру тақырыптарына шағымдар, жанжалды жағдайларды шешу, қызметтік өкілеттіктерді асыра пайдалану және т. б. “

ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫН ЕРІКТІ ТҮРДЕ БҰЗУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Компания ұжымдық шарт және ҚР 2017 жылғы Еңбек кодексі (52-бап) шеңберінде әрекет ететін еңбек қатынастарын ерікті түрде бұзу бағдарламасын қолдануды қолдайды. Бағдарлама 58 бен 63 жас аралығындағы ер адамдарға және 53 пен 58 жас аралығындағы әйел адамдарға қатысты қолданылады. 2021 жылы компанияның 43 қызметкері еңбек қатынастарын өз еркімен бұзу туралы өтініш берді (2021 ж. – 43 қызметкер, 2020 ж. – 42 қызметкер, 2018 ж. – 24 қызметкер, 2017 ж. – 45 қызметкер).

Шығындарды оңтайландыру, тиімділікті арттыру және компанияның бәсекеге қабілеттілігін қолдау мақсатында 2021 жылдың аяғында Компания еңбек қатынастарын ерікті түрде бұзудың бір жолғы бағдарламасын («ЕҚЕТББ») қайталады. 2021 жылы осы бағдарлама бойынша 20 өтініш қанағаттандырылды.

”

Компания ұжымдық шарт және ҚР 2017 жылғы Еңбек кодексі (52-бап) шеңберінде әрекет ететін еңбек қатынастарын ерікті түрде бұзу бағдарламасын қолдануды қолдайды.

“

ӨНДІРІСТІК ҚАТЫНАСТАР GRI 102-11 (2-23), 407-1

Мердігерлік және қосалқы мердігерлік ұйымдар қызметкерлерінің құқықтарының бұзылуына жол бермеу мақсатында еңбек ұжымдарындағы жағдайға әсер ететін ықтимал факторларды, сондай-ақ әлеуметтік-тұрмыстық сипаттағы бұзушылыққа, қызметкерлердің заңды құқықтарына қысым жасауға ықпал еткен себептер мен жағдайларды анықтау, түзету тұрғысынан мониторинг және талдау тұрақты негізде жүргізіледі. Қолайлы әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлардың болмауы және мердігерлік және қосалқы мердігерлік ұйымдарда құқық нормаларының сақталмауы мұндай қауіптің алғышарты болуы мүмкін.

Адам/қызметкер құқықтарының бұзылуын тексеру барысында КПО өтініштерді кешенді және жедел қарауды, сондай-ақ мәселелерді уақтылы шешуді қамтамасыз етуге ұмтылады. Қарау барысында барлық тараптардың пікірлері ескеріледі және талданады, ҚР заңнамасына және компанияның процедурларына сәйкес қызметкерлердің еңбек құқықтарын қорғау және қалпына келтіру үшін қолдан келген шаралар қабылданады.

Қарашығанақ кен орнындағы өндірістік міндеттер және одан әрі кеңейту жобаларын іске асыру жөніндегі жұмыстар негізінен мердігерлік ұйымдардың көмегімен жүзеге асырылады. Осыған байланысты, алға қойылған міндеттер мен өндірістік көрсеткіштердің сәтті орындалуы КПО және тартылған мердігерлік және қосалқы мердігерлік ұйымдардың ұжымдарында еңбек қатынастарының қаншалықты үйлесімді құрылғанына байланысты.

2021 жылы өндірістік қатынастар бөлімінің қызметкерлері 260-тан астам жұмыс алаңдары мен ықшамды тұру орындарына шығу арқылы 177 көшпелі тексеру жүргізді. Сонымен қатар, 19 бірлескен аудит жүргізілді.

2021 жылы мердігер компания қызметкерлері тарапынан түрлі мәселелер бойынша барлығы 19 шағым түсіп, жабылды. Әлеуметтік-тұрмыстық жағдайлар бағаланды: жұмыс орындары, тамақтану орындары

және т.б. Жалпы алғанда, мониторинг, аудит нәтижесі және өндірістік қатынастар секторы жетекшілік ететін 43 мердігерлік ұйымнан келіп түскен өтініштерді қарау қорытындысы бойынша тұрғын жай сапасы мен еңбек жағдайларын жақсарту шаралары іске асырылды. Бұл өз кезегінде еңбек ұжымдарында тұрақты моральдық және психологиялық ахуалды сақтауға оң әсерін тигізді.

Қызметкерлердің / жұмыскерлердің құқықтарына қысым жасауды болдырмау бойынша жүргізілетін жұмыс шеңберінде мәлімделген еңбек жағдайларына сәйкестік мониторингі, сондай-ақ әлеуметтік-тұрмыстық жағдайларды қамтамасыз ету жүзеге асырылып жатыр. Көрсетілген жұмыс барысында кешенді тәсіл қолданылады: әрбір өтініш/жүгіну талдау және мәліметтердің толықтығын қамтамасыз ету арқылы қаралады.

Осындай мысалдардың бірі мердігер ұйым қызметкерінің еңбек заңнамасын бұзу фактісі бойынша КПО-ға жүгінуі болды, атап айтқанда, оның КВИ-ге қарсы вакцинациясының болмауына байланысты жұмысқа жіберілмеуі және жалақысының көтерілмеуі. Жүргізілген тексеру қорытындысы бойынша, өтініш берушінің жұмыс берушісі қызметкерді жұмыс орнына жіберді және жалақысын 25%-ға көтерді.

Қарашығанақ кен орнындағы тауарлар мен қызметтердің жергілікті жеткізушілерін қолдау шеңберінде КПО 2020 жылдың соңынан бастап санитарлық-шектену шараларын қамтамасыз ету талаптарына сәйкес мердігер ұйымдардың қызметкерлерінің міндетті ПТР талдамасынан өтуді іске асыруға ықпал етті. 2021 жыл ішінде компания осы шығындарды өз есебінен толық көлемде өтеуді жалғастырды.

Сондай-ақ, көшбасшы және үлгі тұтар компания ретінде, КПО вакцинациядан өткен мердігер ұйымдардың қызметкерлерінің санын арттыруға ықпал етті.

ЕҢБЕК АҚЫСЫ ЖӘНЕ ЖЕҢІЛДІКТЕР

Кез келген бизнестің жетістікке жетуі көбіне ұжымның біліктілігіне байланысты болады, сондықтан КПО кадрлық саясаты кәсіптік ұжымды құру және оны дамыту, сондай-ақ оның ынтасын арттыру арқылы нарықта алған жетекші орынды нығайтуға және стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған.

Қызметкердің біліктілігіне, қызметінің күрделілігіне, орындалған жұмысының саны мен сапасына, сондай-ақ еңбек жағдайларына сәйкес ақы алу құқығын қамтамасыз ету мақсатында КПО мынадай құралдарды қолданады:

- ▶ еңбекақы мөлшерін белгілеудегі бірізді тәсілге негізделген еңбекақы төлеу жүйесі, бұл барлық қызметкерлерге әділ жалақы төлеуді қамтамасыз етеді;
- ▶ ұйымдық құрылымды тиімді басқару үшін, сондай-ақ төленетін еңбекақының негізділігін қамтамасыз ету үшін лауазымдарды бағалау процесін регламенттеу; қызметкерлердің жұмысты орындауын және дамуын жыл сайынғы бағалау (ҚЖОДБ) процесін қолдану;
- ▶ әр түрлі жеңілдіктерді қолданып, лайықты еңбек жағдайларын сақтау.

Компаниямен еңбек шарты бар барлық қызметкерлерге ақшалай төлемдер мен ақшалай емес сыйақылардан тұратын жеңілдіктер жиынтығы ұсынылады. КПО-да кадрлық агенттіктер арқылы жұмыс істейтін қызметкерлерге сол агенттіктердің ұжымдық шарттары қолданылады. **GRI 401-2, 2-30b**

Жеңілдіктердің басым бөлігі ұжымдық шартпен қамтылған. 2019 жылдан 2021 жылға дейін 2019 жылы

қол қойылған шарттың нұсқасы күшінде болды, 2021 жыл бойы Ұжымдық шарттың жаңа нұсқасына қол қоюға дайындық жүрді және 2021 жылдың желтоқсанында келісімге қол жеткізілді. Жаңа нұсқаға қызметкерлердің әлеуметтік жағдайларына қатысты бірқатар жақсартулар енгізілген. Бұл ұжымдық шарт 2022–2024 жылдар аралығын қамтиды.

GRI 102-41 (2-30)

Қолданыстағы процедураларға сәйкес, КПО өз қызметкерлерінің еңбекақысын жыл сайын қайта қарап отырады. Бұл инфляцияның жылдық деңгейі ескерілген жыл басындағы еңбекақыны көтеруді, жыл бойы орындаған жұмысының қорытындысы бойынша оң баға алған қызметкерлерге жыл сайынғы сыйлықақыны төлеуді, сонымен қатар еңбекақыны жекелей көтеру және қосымша бір жолғы төлемдерді қамтиды.

2021 жылғы қаңтарда алдыңғы жылдағы инфляция деңгейі ескеріліп, еңбекақы жалпы 8%-ке өсірілді.

Құбылмалы экономикалық ахуалға қарамастан, 2021 жылы Компания қызметкерлер санын қысқартқан жоқ, бұл ретте ескеретіні – ұйымдық құрылымды оңтайландыру мақсатында өтемақы пакеті қоса ұсынылатын еңбек қатынастарын ерікті түрде бұзу бағдарламасы өз жалғасын тапты.

КПО компаниясындағы еңбекақылардың Қазақстанның мұнай-газ саласындағы нарықтық еңбекақы деңгейіне сәйкестігін жыл сайынғы талдау негізінде 2021 жылы КПО қызметкерлерінің орташа еңбекақысы Батыс Қазақстан облысы (БҚО) бойынша орта көрсеткіштен 3,3 есе жоғары екені анықталды. Осы талдау нәтижелері бойынша 2021 жылы еңбекақыға қосымша түзетулер енгізілмеді. **GRI 202-1**

Бұл біз үшін неге маңызды?

Білікті және талантты мамандарды тарту, сондай-ақ оларды компанияда сақтап қалу – компаниядағы негізгі қауіп-қатерлер. КПО Қазақстандағы мұнай өндіру саласындағы компаниялар арасындағы еңбек нарығында бәсекеге қабілетті жағдай қамтамасыз етуге ұмтылады, бұл болашағынан үміт күттіретін үміткерлерді жұмысқа тартуға ықпал етеді және қызметкерлердің компанияда тұрақтамау қаупін төмендетеді.

КПО-ның жұмыс беруші ретінде тартымдылығының себептерінің бірі – Компанияның өзіне алған міндеттемелерін орындайды және қызметкерлердің еңбек құқықтарын сақтайды. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

”

Тағы бір атап өтер жетістік – 2021 жылдың желтоқсанында Компания корпоративтік әлеуметтік және экологиялық жауапкершілік саласында жоғары нәтижелерге қол жеткізгені үшін «Парыз-2021» бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі жөніндегі республикалық конкурсының бас жүлдесіне ие болды.

“

Бұл біз үшін неге маңызды?

КПО кадрлар бөлімінің жергілікті қамтуды арттыру процесіне стратегиялық көзқарасы шетелдік қызметкерлерді жергілікті кадрлармен алмастыруды ғана емес, сонымен қатар жергілікті персоналды оқыту және дамыту процесін тиімді жоспарлау мен іске асыруды да қамтиды. Бұл барлық жұмыстардың жөнді, сапалы және халықаралық стандарттарға сәйкес орындалуын қамтамасыз етеді. Осы тәсіл шетелдік қызметкерлерді ауыстыру барысында өндірістік қызметке мейлінше аз қауіп-қатер төндіруге және қойылған мақсаттарға сапаның ең жоғары деңгейін қамтамасыз етіп қол жеткізуге ықпал етеді.

Егер кадрларды даярлау бойынша жыл сайынғы жоспар болмаған жағдайда, КПО компаниясына келесі қауіп-қатерлер төнуі мүмкін:

- ▶ Өз міндеттемелерін ӨБТК талаптарына сәйкес орындай алмау.
- ▶ ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ саласындағы заңнама талаптарын сақтамау.
- ▶ Компанияның ресурстарға деген қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін керек білікті жұмыс күшінің жетіспеушілігі.
- ▶ Кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру бойынша қойылған мақсаттарды орындай алмау немесе орындаудағы кідірістер. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ЖҰМЫСТЫ ОРЫНДАУЫН ЖӘНЕ ДАМУЫН БАҒАЛАУ GRI 404-3, 103-3 (3-3)

Қызметкерлердің жұмысты орындауын және дамуын бағалау (ҚЖОДБ) кері байланыс беру құралдарының бірі болып табылады және еңбек өнімділігінің көрсеткіштерін қадағалау мен жақсартуға бағытталған. Жұмыстардың орындалуын бағалау және қызмет-

ЖЕРГІЛІКТІ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ДАМУЫ

GRI 405-1, 103-3 (3-3)

Қызметкерлерді кәсіби дамыту – бұл КПО компаниясында үздіксіз жүзеге асырылатын процесс. КПО қызметкерлерінің кәсіби біліктілік деңгейін сақтау және одан әрі арттыру оқытудың және дамытудың қолданыстағы жүйелері арқылы жүзеге асырылады.

2020 жылы КПО Өкілетті органмен бірлесіп 2020–2025 жылдарға арналған кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру бағдарламасын бекітті. Аталмыш бағдарламаны әзірлеу барысында оған дейін жүзеге асырылған бағдарлама нәтижелері ескерілді.

Осылайша, 2021 жылы шетел мамандары иемденген 13 лауазымға жергілікті қызметкерлер тағайындалып, 45 лауазым қысқартылды. 2021 жылдың желтоқсан айындағы мәліметке сәйкес, Компания ұжымының 95%-ін жергілікті қызметкерлер құрады. Жалпы, 1999–2021 жылдар аралығында 246 шетелдік қызметкер жергілікті мамандармен алмастырылған, ал шетел қызметкерлері иемденген 284 лауазым қысқартылған. 22-кестеде көрсеткіштер санат бойынша бөлініп көрсетілген. **GRI 103-2 (3-3)**

керлерді дамыту процесі КПО-да кемінде жарты жыл жұмыс істеген қазақстандық қызметкерлерге қатысты қолданылады.

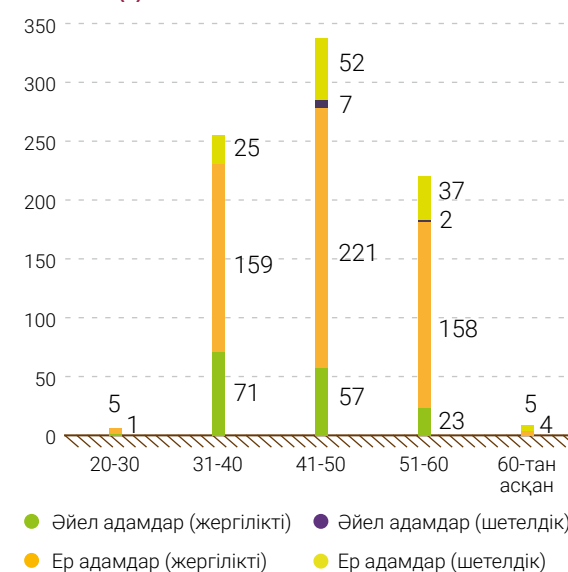
ҚЖОДБ бағалау шкаласы «өте жақсы», «тиімді» және «жақсартуды қажет етеді» болып бөлінеді.

Жетекші лауазымдағы қызметкерлер үшін тиімділіктің негізгі жылдық көрсеткіштеріне жетуді бағалаудың бөлек процесі бар.

Сонымен қатар аталмыш бағдарлама мақсаттарына сәйкес КПО Батыс Қазақстан облысында тіркелген мердігер ұйымдардағы жергілікті қамту статистикасын қосымша қадағалайды. 2021 жылы 43 компания тоқсандық, жарты жылдық және жылдық негізде кадрлардағы жергілікті қамту үлесі туралы мәліметтерді ұсынды. Бұл ұйымдардағы жергілікті қамту көрсеткіштері келесідей болды: «Бірінші жетекшілер және олардың орынбасарлары, құрылымдық бөлімшелер жетекшілері» санатында 90%, ал «Мамандар/білікті жұмысшылар» санатында 97%. 2021 жылы КПО-да және мердігерлік ұйымдарда жергілікті қамту үлесінің артуы шетелдік қызметкерлердің елге келуін қиындатқан коронавирус инфекциясына қатысты енгізілген шектеулерге және бірнеше ірі жобалардың аяқталуына байланысты болды.

15-сызбада жасы және гендерлік сипаты бойынша Компанияның жергілікті және шетелдік жоғары және орта буын басшыларының жалпы саны берілген. Ол жалпы КПО ұйымдық құрылымын, сондай-ақ уақытша жобаларды қамтиды.

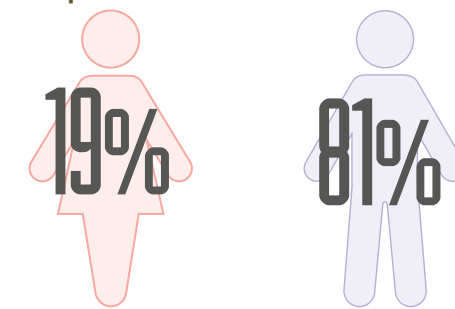
15-сызба. Жергілікті және шетелдік басшылардың санының жасы және жынысы бойынша жіктелуі, 2021 жыл GRI 405-1(a)

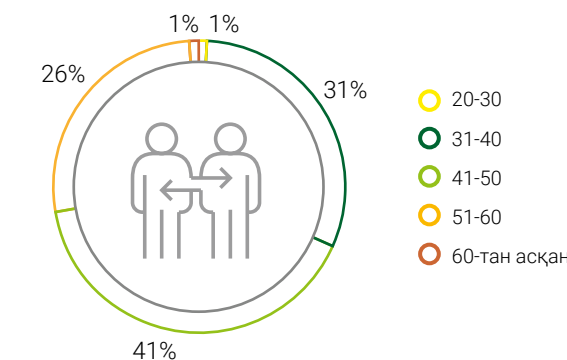
22-кесте. КПО-ның кадрлардағы жергілікті қамтуды арттыру көрсеткіштері (қызметкерлер санаты бойынша) GRI 202-2, 103-3 (3-3)

Санаты	Сипаттамасы	ҚР заңнамалық талабы	Кадрлардағы жергілікті қамту көрсеткіші		
			2021 ж.	2020 ж.	2019 ж.
1+2	Бірінші жетекшілер және олардың орынбасарлары, құрылымдық бөлімшелер жетекшілері	70% кем емес	85%	83%	79%
3+4	Мамандар / білікті жұмысшылар	90% кем емес	98%	97%	96%

Жергілікті және шетелдік менеджерлердің гендерлік санаттары бойынша пайыздық үлестері

Жергілікті және шетелдік менеджерлердің жас санаттары бойынша пайыздық үлестері

Ұңғымалық операциялар бөлімінің қызметкерлері

Бұл біз үшін неге маңызды?

Қызметкерлерді оқыту және кәсіби дамыту бойынша міндеттер қатарына қызметкерлердің біліктілігін арттыру және олардың алған білімдерін іс жүзінде қолдануы, сондай-ақ халықаралық стандарттар талаптарына сәйкестік пен озық әлемдік тәжірибені игеру кіреді. Кадрларды даярлау бойынша жыл сайынғы жоспар әр қызметкердің жеке қажеттіліктерін ескере отырып жүзеге асырылады.

Оқу бағдарламаларын ұсыну арқылы Компания:

- ӨБТК-нің 7-қосымшасында келтірілген Қазақстандық қызметкерлерді даярлауға, қайта даярлауға және біліктілігін арттыруға қатысты талаптарды мұнай-газ өнеркәсібіндегі озық халықаралық тәжірибелерге, сондай-ақ ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ және өнеркәсіптік гигиена талаптарына сәйкес орындайды.
- Кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыруға бағытталған және ұйымды білікті және құзыретті қызметкерлерді қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін бағдарламаларды жүзеге асырады.
- Өндірістік мақсаттар мен міндеттерге жету үшін оқыту шараларын өткізеді.
- Компания қызметкерлеріне ҚР заңнамасының, Компанияның ішкі процедураларының және үздік халықаралық тәжірибелердің талаптарына сәйкес ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша арнайы және міндетті оқытулар өткізеді. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

ОҚЫТУ ЖӘНЕ КӘСІБИ ДАЙЫНДЫҚ

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІ ОҚЫТУ GRI 103-1, 103-3 (3-3)

Жыл сайын КПО келесі бағыттар бойынша оқыту бағдарламаларын ұйымдастырады:

- Лауазымдық міндеттерді орындау шеңберінде қызметкерлердің жеке құзыреттерін дамытуға, өндірістік мақсаттарды орындауға, сондай-ақ қызметкерлерді мансап тұрғысынан дамытуға бағытталған бағдарламалар.
- Қауіпті өндірістік нысандарда жұмыстарды орындау үшін міндетті білім мен дағдыларды алуға бағытталған бағдарламалар. Оқыту бойынша міндеттемелер ҚР заңнамасымен, сондай-ақ Компанияның процедураларымен реттеледі.

2021 жылы Компанияның жергілікті қызметкерлерінің 91 % біліктілікті арттырудың, кәсіби даярлаудың, қайта даярлаудың түрлі бағдарламалары бойынша оқытулардан өтті, сондай-ақ онлайн семинарлар мен конференцияларға қатысты.

Бұдан басқа, 2021 жылы КПО қызметкерлерін арнайы халықаралық бағдарламалар (23-кестеде көрсетілген), тіл үйрету курстары, ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша кәсіптік және міндетті курстар бойынша оқытуды жалғастырды.

23-кесте. 2018–2021 жж. халықаралық сертификатталған бағдарламалар шеңберінде оқытылған КПО қызметкерлерінің саны

	2018	2019	2020	2021
Газ, мұнай мен су бөлінген жағдайда ұңғыманы басқару/ұңғыманың қысымын қадағалау (IWCF)	39	59	13	61
Денсаулық сақтау, қоршаған ортаны қорғау және қауіпсіздік техникасы саласындағы халықаралық сертификат (NEBOSH)	30	33	3	13
OPITO стандарты бойынша төтенше жағдайда әрекет ету бойынша MEMIR курсы	11		10	13
OPITO сарапшысының біліктілігін бағалау	43	19		17
Сертификатталған ішкі аудитор (CIA)		11	12	9
CIPS институтының (сатып алу және жеткізу саласындағы лицензияланған институт) халықаралық дипломы		2	3	
Бұзбай сынау бойынша сертификаттау (NDT)		15		
Халықаралық қаржылық есептілік бойынша ACCA сертификаты бойынша оқыту			3	2
Бизнесіні ұйымдастыру магистрі (MBA)			1	1
API (Америкалық мұнай институты) техникалық стандарттары бойынша сертификаттау			6	10
Жобаны кәсіби басқару бойынша сертификаттау (PMP) ®				1
Экологиялық менеджмент саласындағы IEMA халықаралық сертификаты				1

ОҚЫТУ БОЙЫНША СТАТИСТИКА GRI 404-1, 403-5

КПО жыл сайын өз қызметкерлерін, сонымен қатар мердігер ұйымдардың қызметкерлерін де қауіпсіздік техникасы бойынша міндетті оқытуды қамтамасыз етеді.

2021 жылы 405 221 адам-сағат оқыту өткізілді (2020 жылы – 445 122 адам-сағат), оның ішінде 250 581 адам-сағат КПО қызметкерлеріне тиесілі (2020 жылы – 295 495 адам-сағат). Оқытудың қалған 154 640 адам-сағаты мердігер ұйымдардың қызметкерлері үшін ЕҚ, ҚТ және ҚОҚ бойынша міндетті оқыту өткізуге жұмсалды (2020 жылы – 201 128 адам-сағат).

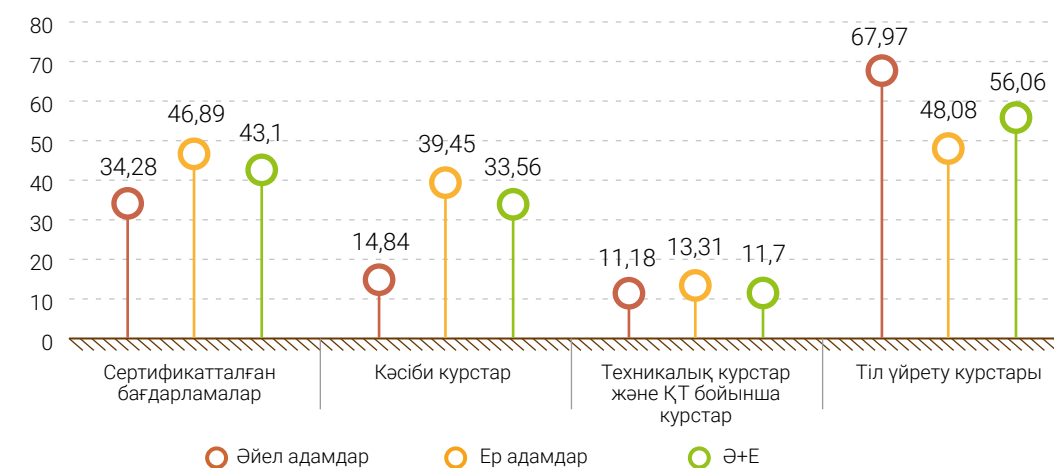
2021 жылы барлығы 20 169 адам оқытылды, оның ішінде 3 644 қызметкер – КПО қызметкерлері және 16 525 қызметкер – мердігерлік ұйымдардың қызметкерлері. Компаниядағы оқытулардың сағаттарының орташа саны 16-кестеде келтірілген.

Компания қызметкерлері үшін 2021 жылы ұйымдастырылған оқытулар 24-кестеде санат бойынша бөлініп келтірілген.

24-кесте. 2019 – 2021 жылдары оқытылған қызметкерлердің әр санат бойынша саны GRI 404-1

Санаты	2021	2020	2019
1. Жоғары және орта буын жетекшілері	121 адам (1 жұмыскерге 34,72 сағат)	92 адам (1 жұмыскерге 73,99 сағат)	161 адам (1 жұмыскерге 66,60 сағат)
2. Білікті мамандар / топ жетекшілері	1 636 адам (1 жұмыскерге 49,35 сағат)	1 439 адам (1 жұмыскерге 81,93 сағат)	1 250 адам (1 жұмыскерге 88,96 сағат)
3. Техникалық қызметкерлер	1 715 адам (1 жұмыскерге 94,01 сағат)	1 484 адам (1 жұмыскерге 113,01 сағат)	2 044 адам (1 жұмыскерге 111,73 сағат)
4. Кеңселік-әкімшілік қызметкерлер	172 адам (1 жұмыскерге 25,72 сағат)	119 адам (1 жұмыскерге 25,81 сағат)	150 адам (1 жұмыскерге 86,53 сағат)

16-сызба. КПО ұсынған қызметкерлердің 2021 жылы бір курсқа жұмсаған орташа сағат саны мен оның оқыту түрлері бойынша жіктелуі GRI 404-1

ЖЕДЕЛ ДАМУ БАҒДАРЛАМАСЫ GRI 404-2

Еңбек ресурстарын үздіксіз жоспарлау және кадрлардағы жергілікті қамту үлесін арттыру мақсатында Компанияда қызметкерлерді жедел дамыту бағдарламасы жолға қойылған.

2021 жылдың екінші жартысында КПО осы бағдарламаның 2021–2024 жылдарға арналған төртінші легін бастады. Бөлім басшылары кадрлардағы жергілікті қамтуды арттыру жоспарына негізге алып, қабілеттері жоғары қызметкерлердің кандидатураларын іріктеу кезеңдеріне одан әрі қатысуға ұсынды. Бағдарламаның келесі кезеңдерін 2022 жылы іске асырылады деп жоспарланған.

Бұл біз үшін неге маңызды?

Біз үшін сенім, өзара түсіністік, ынтымақтастық және жергілікті тұрғындардың құқықтарын құрметтеу Компанияның табысты жұмыс істеуінің негізгі факторлары болып табылады.

Жергілікті халықпен тату көршілік қарым-қатынас пен сындарлы диалог орнату – КПО компаниясының «Тұрақты даму кодексінің» ажырамас бөлігі. Сондай-ақ, бұл бағыттағы жұмыс компанияның өндірістік қызметіне қоғамдық келісімді сақтауға көмектесетіндіктен, компания үшін зор маңызға ие. **GRI 102-15, 103-1 (3-3)**

КПО өз қызметін іске асыру кезінде теріс әсердің алдын алуға немесе оны барынша азайтуға, сондай-ақ жергілікті халықтың экономикалық өсуіне және өркендеуіне жағдай жасап, олармен өзара әрекеттесуді жақсарту арқылы өз қызметінен барынша артықшылық беруге тырысып келеді.

Әлеуметтік жауапкершілік бастамаларын жүзеге асыру үшін КПО халықаралық қаржы корпорациясының тиімділік стандарттарына негізделген саясаттарды, стандарттарды және процедураларды қолданады. **GRI 102-12**

ЖЕРГІЛІКТІ ХАЛЫҚПЕН ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС **GRI 102-44, 103-1 (3-3), 103-2 (3-3), 413-1, OG-12**

Жоғарыда келтірілген кестедегі міндеттер негізінен Бөрлі ауданына қарасты үш ауылдық округте – Қарашығанақ кен орнының айналасындағы Приурал, Жарсуат және Успен ауылдарында, сонымен қатар Ақсай қаласында тұратын жергілікті халықты қолдауға бағытталған.

Өзара әрекеттесу және әлеуметтік және инфрақұрылымдық көмек көрсету саласында жергілікті халықпен барынша тиімді диалог жүргізу мақсатында КПО құрамына компания қызметкерлері мен ауылдық округтердің өкілдері кіретін Консультативтік кеңестер отырысы түрінде кездесулер мен кеңестер өткізеді.

2021 жылы Приурал, Жарсуат және Успен ауылдық округтерінде Консультативтік кеңестердің тоғыз отырысы өтті, оның үшеуі КВИ-19 шектеулеріне байланысты онлайн режимінде ұйымдастырылды. Кездесулер барысында жергілікті тұрғындар КПО-ның 2021 жылға арналған қоғамдастықты дамыту бағдарламалары, КПО-ның экологиялық мониторинг бағдарламасы туралы, сондай-ақ осы Компанияның шәкіртақы бөлу бойынша бағдарламасы аясында ауылдық округтерден Орал қаласындағы колледждер мен университеттерде екінші курста оқып жатқан жеті студенттің жетістігі туралы ақпарат алды. Жалпы, осы бағдарлама жұмыс істеп келе жатқан 2010–2021 жылдар аралығында 18 жергілікті тұрғын білім алды.

25-кесте. Жергілікті халықпен қарым-қатынас бойынша қойылған міндеттер **GRI 103-2 (3-3)**

2021 жылға қойылған міндеттер	Орындалуы	2021 жылғы міндеттерді орындау үшін жүзеге асырылған шаралар	2022 жылға қойылған міндеттер
Мақұлданған бюджетке сәйкес ауылдық округтерді дамытуға жәрдемдесу бағдарламасын орындау	Орындалды	КВИ-19 пандемиясы бойынша шектеулерге байланысты балалардың жазғы лагерьдегі демалысы тоқтатылды, ал «Ақжайық» шипажайындағы зейнеткерлердің демалысы ішінара жүзеге асырылды. Ауыл түлектеріне шәкіртақы бөлу бағдарламасы табысты жалғасуда.	2022 жылға мақұлданған бюджетке сәйкес ауылдық округтерді дамытуға жәрдемдесу бағдарламаларын орындау
Әлеуметтік және экологиялық мәселелер бойынша үш ауылдық округте 9 Консультативтік кеңес отырысын өткізу	Орындалды	2021 жылы жергілікті тұрғындар көтерген дамудың әлеуметтік және экологиялық аспектілері бойынша үш ауылдық округте (Приурал, Жарсуат және Успен) Консультативтік кеңестердің 9 отырысы өткізілді. Осы ретте, аталған үш ауылдық округ тұрғындарының сауалдарына жауап алу мақсатында консультативтік кеңес отырысынан тыс уақытта да кездесулер өткізілді.	Әлеуметтік және экологиялық мәселелер бойынша үш ауылдық округте 9 (Приурал, Жарсуат және Успен) консультативтік кеңес отырысын өткізу
Халықтың шағымдары мен өтініштерін қарастыру және уақытылы жабу	Орындалды	Барлық келіп түскен шағымдар уақытылы қарастырылып, жабылды	Халықтың шағымдары мен өтініштерін уақытылы қарастыру және жабу

Жергілікті халықтың дамуына жәрдемдесу бағдарламасы аясында КПО сонымен қатар Бөрлі ауданының зейнеткерлеріне «Ақжайық» шипажайында демалуға 65 жолдама берді. Коронавирустық пандемия кезіндегі қатаң санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды ескере отырып, екпе алған зейнеткерлерге жолдамалар берілді.

ШАҒЫМДАР МЕН ӨТІНІШТЕРДІ ҚАРАСТЫРУ **GRI 103-2, 103-3, 413-1**

КПО компаниясының «Жергілікті халықтың шағымдары мен өтініштерін қарастыру процедурасына» сәйкес ҚМГКК іргелес жатқан ауылдық округтер тұрғындарынан 10 шағым келіп түсті, оның ішінде үш шағым газ иісіне байланысты болса, қалған жеті шағым түрлі сипатта болды. Осы өтініштер аясында Компания ауылдық округтерге қыста ауыл ішіндегі жолдарды тазалау үшін техникамен қамтамасыз етуге көмек көрсетті.

Газ иісіне қатысты шағымдар бойынша өнеркәсіптік экологиялық бақылау тобы тексеріс жүргізді. Бұл тексерістердің нәжесінде жабдықтың ақаулары, ағындылар/шығарындылар немесе ШРК-дан асып кету фактілері анықталған жоқ. Тексеріс аяқталған соң, шағымданған тұрғындарға кері байланыс берілді.

КӨШІРІЛГЕН ТҰРҒЫНДАР МОНИТОРИНГІ **OG-12**

2017 жылдың аяғында Березовка және Бестау ауылдарының алғашқы тұрғындары Аралтал шағын ауданына және Ақсай қаласындағы көпқабатты тұрғын үйлерге қоныс аударғалы Компания жыл сайын қоныстанған отбасылардың табыс көздерін қалпына келтіру барысын қадағалап отырады. Аралтал тұрғындарымен кездесу барысында сауалнама аясында тұрғындар Аралталдағы салынған 100 үй мен мектеп маңында жауын-шашын суын ағызуда арналған кәріз жүйесінің жоқтығына шағымданды.

Тұрғындардың өтініштері Компания тарапынан Бөрлі ауданы мен Батыс Қазақстан облысының жергілікті билік органдарының назарына жеткізілді. КПО-ның жергілікті атқарушы және мемлекеттік органдармен бірлескен жұмысының нәтижесінде Березовка және Бестау ауылдарын қоныстандырудан кейінгі жобаларын, оның ішінде Ақсай қаласындағы Аралтал ауылында дренаждық жүйені орнату жобасын және бұрынғы Березовка және Бестау ауылдарын бұзу және жерін қалпына келтіру жобасын жүзеге асыруға қосымша қаражат бөлу туралы Қазақстан Республикасы Үкіметінің жаңа Қаулысы (01.04.2021 ж. № 203) қабылданды.

2021 жылдың соңында КПО Аралталдағы 100-ге жуық үй мен мектеп айналасындағы кәріз жүйесін орнату жобасын аяқтады. Алты айға созылған құрылыстың барлық кезеңінде КПО-ның қоғаммен байланыс бөлімінің қызметкерлері Аралтал тұрғындарымен жоба туралы консультативтік жиналыстар өткізіп, оларды жобаның жоспарымен таныстырып, тұрғындарға құрылыс барысы туралы хабарлап отырды. Сондай-ақ құрылыс мердігер компанияны мәселелерді шешуге тарта отырып, жазбаша және ауызша өтініштер мен шағымдарға жедел жауап берді. Құрылыс кезеңінде КПО қызметкерлерінің тұрғындармен тұрақты байланысының арқасында мердігер тұрғындардың барлық ескертулері мен өтініштерін ескерді. Жалпы алғанда, кәріз жүйесінің құрылысы кезінде Компанияның қоғаммен байланыс қызметкерлері Аралтал тұрғындарымен жобаға қатысты мәселелерді талқылау және шешу мақсатында 97 кездесу өткізді.

Компанияның Бөрлі ауданының тұрғындарымен және жергілікті билік органдарымен нәтижелі ынтымақтастығы тұрғындар мәселелерін дер кезінде шешуге және осы жобаны жүзеге асыруға байланысты 94 арыз-шағымның жабылуына, жұмысты кестеге сәйкес аяқтай алмау қауіп-қатерлерін азайтуға ықпал етті. Сәтті өзара әрекеттестіктің бұл мысалы жергілікті халықпен сенімді қарым-қатынасты сақтауға және компанияның Қарашығанақ кен орнындағы қызметіне

байланысты әлеуметтік және экологиялық қауіп-қатерлерін азайтуға қосқан үлесі болып табылады.

Компания келесі жылдың есебінде оқырмандарға көшірілген Березовка және Бестау ауылдарын бұзу және жерін қалпына келтіру жобасының жүзеге асырылуы туралы хабарлайды.

ҚОҒАМДЫҚ ТЫҢДАУЛАР **GRI 102-44**

Қоғамдық тыңдауларды өткізу туралы ақпарат жергілікті тұрғындарға облыстық және аудандық газеттерде, сондай-ақ Компания вебсайтында жариялау арқылы жеткізіледі. 2020 және 2021 жылдардағы коронавирустық инфекция пандемиясына байланысты қоғамдық тыңдаулар сауалнама жүргізу үлгісінде өткізілді. КПО мен жергілікті атқарушы билік органдары халықтан кері байланысты КПО вебсайтында тұрғындар үшін дайындалған құжаттар пакетінде бірге берілген сауалнама парақтарын алу арқылы жүргізуге келісті.

2021 жылы Бөрлі ауданы әкімдігінің қолдауымен КПО компаниясы әртүрлі нысандардың құрылыс жобасы бойынша сауалнама жүргізу үлгісінде төрт қоғамдық тыңдау өткізді. Қоғамдық тыңдаулар барысында көтерілген мәселелер қатарына кәсіптік және технологиялық құбыржолдар, ұңғымалар құрылысы, сондай-ақ топырақты қалпына келтіру жатты.

2021 жылы қоғамдық тыңдаулар талқылауына салынған барлық жобалар тыңдауларды өткізу процедурасына сәйкес мақұлданып, олардың тиісті хаттамалары толтырылған. Қоғамдық тыңдаулар құжаттар пакетін Бөрлі ауданы әкімдігінің вебсайтынан және КПО вебсайтынан <https://kpo.kz/kz/> сілтемесі бойынша «Тұрақты даму/Әлеуметтік жауапкершілік/Халықпен өзара әрекеттесу/Қоғамдық тыңдаулар» бөлімінде көруге болады.

ТӘЖІРИБЕ ҮЛГІСІ 1: GRI 102-44

МЕКТЕП ШӘКІРТТЕРІНЕ АРНАЛҒАН ЭКОЛОГИЯ ТАҚЫРЫБЫНДАҒЫ САБАҚТАР

МӘСЕЛЕНІҢ МАЗМҰНЫ / ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ:

Компания аудан тұрғындарымен тату көршілік қарым-қатынасты нығайту мақсатында оларға қоршаған ортаны қорғау саласындағы қызметі туралы үнемі хабарлап отырады. Осы орайда 2021 жылы Қарашығанақ кен орнына іргелес ауылдық округтердегі жалпы білім беретін мектептердің оқушыларын кеңес беру үдерісіне тарту міндеті қойылды.

Қарашы айында КПО қызметкерлері Успен, Жаңаталап, Приурал және Жарсуат ауылдарының шәкірттері үшін экологиялық тақырыптар бойынша бірқатар сыныптан тыс іс-шаралар өткізді.

ЖАҒДАЙДЫҢ ШЕШІМІ / ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘРЕКЕТТЕР:

Сабақтардың тақырыптары өскелең ұрпақтың табиғи ресурстарды құрметтеу, «жасыл ойлауды» дамыту, саналы тұтыну және экологиялық жауапкершілікті тәрбие туралы хабардарлығын арттыру мақсатында таңдалды.

Сабақтар экологиялық ойын түрінде өтті: сабақ барысында жаһандық климаттың өзгеруі, табиғи ресурстардың сарқылуы, планетадағы адамның экологиялық ізін азайту мәселелері талқыланды. Қалдықсыз өндіріс концепциясы саналы тұтынуды, бір рет қолданылатын пластик бұйымдарды пайдаланудан бас тартуды қамтиды. Бір рет қолданылатын полиэтилен пакеттерден бас тартудың айқын мысалы ретінде сессия соңында барлық қатысушыларға екінші аяқ киімге арналған мата қалталары берілді.

НӘТИЖЕСІ:

Экологиялық мәдениетті дамыту, экологиялық сауатты және қауіпсіз тәртіп дағдыларын адам санасында ерте жастан бастап қалыптастыру қажет. Осындай бастамалар арқылы КПО қоғамға мектеп қабырғасынан өскелең буынға табиғатпен қарым-қатынас құндылықтарын меңгеруге үлес қосады.

ТӘЖІРИБЕ ҮЛГІСІ 2: GRI 102-44

ЖЕРГІЛІКТІ МАМАНДАРДЫ ОҚЫТУДА ҚОЛДАУ КӨРСЕТУ

МӘСЕЛЕНІҢ МАЗМҰНЫ / ҚЫСҚАША СИПАТТАМАСЫ:

Бөрлі ауданының жергілікті билігі бірнеше жылдан бері ауыл мектептері мен ауруханаларында жұмыс істейтін білікті мамандардың жетіспеушілігі мәселесін көтеріп келеді. Осы мәселені ескере отырып және «Дипломмен ауылға» мемлекеттік бағдарламасына сәйкес КПО 2010 жылдан бастап Қарашығанақ кен орнындағы Успен, Жарсуатский және Приурал – 3 ауылдық округтерінің ауыл мектептерінің түлектеріне арналған шәкіртақы бөлу бағдарламасын жүзеге асыруда.

Осы бағдарламаның мақсаты ауылдық елді мекендерде тұратын әлеуметтік жағынан осал отбасылардан шыққан мектеп түлектеріне Батыс Қазақстан облысының білім беру ұйымдарында орта арнаулы және жоғары білім алуларына қаржылық қолдау көрсету сондай-ақ Бөрлі ауданын білім беру және денсаулық сақтау салаларындағы білікті кадрлармен қамтамасыз ету болып табылады.

ЖАҒДАЙДЫҢ ШЕШІМІ / ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘРЕКЕТТЕР:

Бұл Бағдарлама БҚО Бөрлі аудандық білім басқармасы мен жергілікті билік органдары тарапынан қолдау тауып, мақұлданып, студент, білім басқармасы, оқу орны және КПО арасындағы төртжақты келісімнің талаптары бойынша жүзеге асырылуда.

Осы бағдарламаға қатысушылардың бірі Успен ауылының тұрғыны Исқалиева Айданас. Айданас бағдарламаға 2013 жылы қабылданды. Тоғызыншы сыныпты аяқтаған соң, Айданас Орал гуманитарлық-техникалық колледжінің мектепке дейінгі тәрбие және оқыту педагогикасы факультетіне оқуға түседі.

Шәкіртақы бағдарламасының шарттарына сәйкес, КПО студенттердің оқу ақысын және студенттердің тамақ, жол және тұру шығындарын жабатын ай сайынғы шәкіртақыны төлейді.

2017 жылы колледжді сәтті тәмамдаған Айданас сол жылы Успен ауылындағы туған ауыл мектебіне бастауыш сынып мұғалімі болып жұмысқа орналасып, 2019 жылға дейін жұмыс істеді. Қазіргі таңда Айданас Успен ауылындағы балабақшада тәрбиеші-әдіскер болып жұмыс істейді. Айданастың бағдарламаға қатысуы туралы ойы келесідей: «Мен кішкентай кезімнен

балаларды қатты жақсы көретінмін және бастауыш сыныпта мұғалім болуды армандайтынмын. КПО маған төрт жыл бойы армандаған мамандық бойынша оқуға бірегей мүмкіндік берді. Тәрбиеші ретінде жұмыс істеу маған балалардың дүниетанымын қалыптастыруға және оларды мектептегі оқу сияқты маңызды кезеңге дайындауға қатысуға мүмкіндік беретіндіктен мені шабыттандырады. Еңбек жолымды туған мектебімнен бастағанымға қуаныштымын, әрі қарай да туған ауылымның игілігі үшін өмір сүріп, еңбек етуді жоспарлап отырмын».

НӘТИЖЕСІ:

2021 жылы мектеп жасына дейінгі тәрбиешілер арасындағы Батыс Қазақстан облыстық байқауында Айданас екінші орын алды.

Қазіргі уақытта ауыл жастары қалаларға жұмыс іздеп кетуде, ал жастар мұнай саласында жұмыс іздеп жатқан кезде КПО шәкіртақылық бағдарламасы тұрғындардың білім алуына және олардың білімді мамандарға жоғары сұранысы бар ауылдарға оралуына көмектеседі.